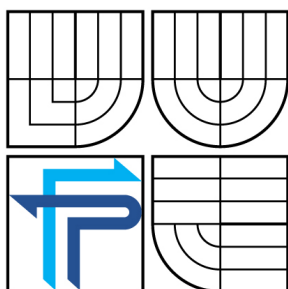

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA PODNIKATELSKÁ
ÚSTAV FINANCÍ

FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT
INSTITUTE OF FINANCES

ANALÝZA ROZDÍLŮ VE VYKAZOVÁNÍ REZERV V SOULADU S IFRS A DLE ČESKÉ ÚČETNÍ LEGISLATIVY

ANALYSIS OF DIFFERENCES IN PRESENTATION OF PROVISIONS IN ACCORDANCE WITH
IFRS
AND UNDER CZECH ACCOUNTING LAW

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE
BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE
AUTHOR

RADKA PAZOURKOVÁ

VEDOUCÍ PRÁCE
SUPERVISOR

Ing. MICHAELA BERANOVÁ

BRNO 2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Pazourková Radka

Daňové poradenství (6202R006)

Ředitel ústavu Vám v souladu se zákonem č.111/1998 o vysokých školách, Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně a Směrnicí děkana pro realizaci bakalářských a magisterských studijních programů zadává bakalářskou práci s názvem:

Analýza rozdílů ve vykazování rezerv v souladu s IFRS a dle české účetní legislativy

v anglickém jazyce:

Analysis of Differences in Presentation of Provisions in accordance with IFRS and under Czech Accounting Law

Pokyny pro vypracování:

Úvod a cíl bakalářské práce

Teoretická východiska tvorby a vykazování rezerv dle české účetní legislativy

Teoretická východiska tvorby a vykazování rezerv dle IFRS

Dopad rozdílů v tvorbě a prezentaci rezerv dle české účetní legislativy a dle IFRS/IAS na účetní závěrku podniku

Závěr

Seznam použité literatury

Přílohy

Seznam odborné literatury:

DVOŘÁKOVÁ, D. Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IAS/IFRS. Brno: Computer Press, 2006. ISBN 80-251-1085-0.

FIŠEROVÁ, E. a kol. Abeceda účetnictví pro podnikatele. Olomouc: Anag, 2008. ISBN 978-80-7263-450-7.

KOVANICOVÁ, D. Finanční účetnictví světový koncept. Praha: Bova Polygon, 2005. ISBN 80-7273-129-7.

KRUPOVÁ, L. a kol., IAS/IFRS: Mezinárodní standardy účetního výkaznictví. Praha: VOX, 2005. ISBN 80-86324-44-3.

RYNEŠ, P. Podvojně účetnictví a účetní závěrka 2008. Olomouc: Anag, 2008. ISBN 978-80-7263-437-8.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Michaela Beranová

Termín odevzdání bakalářské práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2008/2009.

L.S.

Ing. Pavel Svirák, Dr.
Ředitel ústavu

---

doc. RNDr. Anna Putnová, Ph.D., MBA
Děkan fakulty

V Brně, dne 28.05.2009

Anotace

Bakalářská práce se zabývá analýzou rozdílů ve vykazování rezerv v souladu s IFRS a dle české účetní legislativy. Cílem bakalářské práce je vymezit rozdíly ve vykazování rezerv dle české účetní legislativy a dle IFRS a definovat jejich dopady na výkonnost a finanční pozici podnikatelského subjektu.

Annotation

This bachelor's thesis analyse problems of differences in presentation of provisions in accordance with IFRS and under Czech Accounting Law. The aim of this Bachelor thesis is to define differences in presentation of provisions under Czech Accounting Law and under IFRS as well as definition of their affects on performance and finance position of business entity.

Klíčová slova

Česká účetní legislativa, Mezinárodní standardy finančního výkaznictví, Rezervy

Key Words

Czech Accounting Standards, International Financial Reporting Standards, Provisions

Bibliografická citace

PAZOURKOVÁ, R. *Analýza rozdílů ve vykazování rezerv v souladu s IFRS a dle české účetní legislativy*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, 2009. 56 s. Vedoucí bakalářské práce Ing. Michaela Beranová.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracovala jsem jí samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem ve své práci neporušila autorská práva (ve smyslu Zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským).

V Brně dne 26. května 2009

.....

Podpis

Poděkování

Tímto bych ráda chtěla poděkovat vedoucí bakalářské práce Ing. Michaela Beranové za cenné připomínky a odborné rady, kterými přispěla k vypracování této bakalářské práce.

Obsah

Úvod.....	8
1 Teoretická východiska tvorby a vykazování rezerv dle české účetní legislativy.....	9
1.1 Rezervy.....	10
1.1.1 Zákonné rezervy.....	12
1.1.2 Ostatní rezervy.....	20
1.2 Vykazování rezerv.....	23
2 Teoretická východiska tvorby a vykazování rezerv dle IFRS.....	29
2.1 IAS 37 – Rezervy, podmíněné závazky a podmíněná aktiva.....	30
2.1.1 Definice používané v IAS 37.....	31
2.1.2 Oceňování rezerv.....	33
2.2 Vykazování rezerv.....	35
2.2.1 Specifické případy vykázání rezerv.....	36
2.2.2 Účetní zachycení rezerv.....	37
3 Dopad rozdílů v tvorbě a prezentaci rezerv dle české účetní legislativy a dle IFRS/IAS na účetní závěrku společnosti Autonova Brno, s. r. o.....	42
3.1 Tvorba a vykazování rezerv ve společnosti Autonova Brno, s. r. o.....	43
3.1.1 Tvorba a vykazování rezerv dle české účetní legislativy.....	44
3.1.2 Tvorba a vykazování rezerv dle IFRS/IAS.....	47
3.2 Dopad rozdílů v tvorbě a prezentaci rezerv dle české účetní legislativy a dle IFRS/IAS na účetní závěrku.....	49
Závěr.....	50
Seznam použité literatury.....	53
Seznam tabulek.....	55
Seznam obrázků a schémat.....	56
Seznam příloh.....	57

Úvod

Vzhledem k vývoji světové ekonomiky, působení nadnárodních podniků a rozvoji celosvětového kapitálového trhu dochází k potřebě mezinárodní harmonizace účetnictví, která se v současné době uskutečňuje ve třech liniích. Jedná se o Mezinárodní standardy finančního výkaznictví (IFRS), účetní směrnice Evropské unie a národní účetní standardy USA – US GAAP. Základním úkolem harmonizace je vytvoření jednotných pravidel, které umožní podnikům v různých zemích sestavovat účetní výkazy tak, aby byly srovnatelné a srozumitelné v celosvětovém měřítku. I přes snahu o mezinárodní harmonizaci účetnictví existují stále mezi úpravou vykazování účetních informací podle české účetní legislativy a Mezinárodních standardů finančního výkaznictví významné rozdíly. Jednou z oblastí rozdílů je tvorba a vykazování rezerv.

Cílem bakalářské práce je vymezit rozdíly ve vykazování rezerv dle české účetní legislativy a dle IFRS a definovat jejich dopad na výkonnost a finanční pozici podnikatelského subjektu.

Cíl práce bude naplněn tak, že v první části se nejdříve teoreticky zaměřím na vykazování rezerv dle české účetnictví legislativy a dle IFRS. Po důkladné analýze těchto dvou účetních systémů vymezím nejdůležitější rozdíly v oblasti tvorby a vykazování rezerv. Zjištěné teoretické poznatky aplikuji následně v další části.

Ve druhé, praktické části, se zaměřím na problematiku vykazování rezerv ve společnosti Autonova Brno, s. r. o., konkrétně na tvorbu a vykazování rezervy na opravu hmotného majetku, která patří v České republice k nejčastěji vytvářeným rezervám, a to jak z hlediska české účetní legislativy tak i dle IFRS. Na závěr vyhodnotím dopady rozdílů v tvorbě a vykazování rezervy na opravu hmotného majetku dle české účetní legislativy a dle IFRS na účetní závěrku společnosti Autonova Brno, s. r. o.

Přínosem bakalářské práce je vymezení rozdílů ve vykazování rezerv dle české účetní legislativy a IFRS.

1 Teoretická východiska tvorby a vykazování rezerv dle české účetní legislativy

Česká republika patří mezi země kontinentální Evropy, ve které se uplatňuje římské právo založené na zákonné úpravě. V naší zemi platí současný účetní systém od 1. ledna 1993. Je konstruován tak, aby vyhovoval požadavkům tržní ekonomiky a podával pravdivé informace, na jejichž základě si lze učinit správný názor na finanční situaci podniku a na efektivnost jeho ekonomické činnosti. (3)

Česká republika se řadí mezi země, ve které je účetnictví regulováno státem zastoupeným ministerstvem financí, který tuto úlohu plní prostřednictvím zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví v platném znění (dále jen zákon o účetnictví), jež je nejvyšší právní normou v této oblasti. Na tento zákon navazují prováděcí vyhlášky s nižší právní silou zabývající se vybranými ustanoveními tohoto zákona. Nejvýznamnější je vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví v platném znění (dále jen vyhláška), sloužící účetním jednotkám, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě účetnictví. Na tuto vyhlášku navazují České účetní standardy, které vstoupily v platnost 1. ledna 2004. Jejich cílem je soulad při používání účetních metod účetními jednotkami. Přehled platných Českých účetních standardů je uveden v příloze č. 1 bakalářské práce. Účetní jednotka si ještě povinně sama definuje své vnitřní předpisy, nebo-li vnitropodnikové směrnice. Při sestavení těchto směrnic musí účetní jednotka dbát především na platné právní předpisy. Jak je účetnictví ovlivněno prvky právního systému, znázorňuje obrázek 1. (3)

Obrázek 1: Posloupnost v právním systému

Zdroj: vlastní zpracování

Ještě než Česká republika vstoupila do Evropské unie, muselo být provedeno v oblasti účetnictví několik harmonizačních kroků. Tím nejvýznamnějším krokem byla novela zákona o účetnictví, která vstoupila v platnost dne 1. ledna 2004. Došlo k zavedení jednotných účetních pravidel pro všechny účtující subjekty a ke zrušení jednoduchého účetnictví, které bylo nahrazeno daňovou evidencí. (11)

Vstupem do Evropské unie dne 1. května 2004 se Česká republika stala součástí uskupení, ve kterém se uplatňuje nadnárodní harmonizace účetnictví. Tato skutečnost vedla k tomu, že Mezinárodní standardy finančního výkaznictví se staly povinně platné pro všechny účetní jednotky, které jsou emitentem cenných papírů registrovaných na regulovaném trhu¹ cenných papírů. Tyto účetní jednotky mají povinnost pro účtování a sestavení svých nekonsolidovaných a konsolidovaných účetních závěrek používat IFRS než české účetní předpisy. Ostatní účetní jednotky mohou pro sestavení konsolidovaných účetních závěrek používat rovněž IFRS místo českých předpisů. (19)

1.1 Rezervy

„Rezervy jsou účetním nástrojem, který slouží k zahrnování nákladů do období, se kterým věcně a časově souvisí. Rezervy, jejich tvorba a čerpání je odrazem zásady opatrnosti v účetnictví.“² Řadí se mezi dlouhodobé cizí zdroje krytí majetku podniku, neboť vyjadřují závazek vůči třetím osobám. Dalším důvodem, proč se rezervy považují za cizí zdroj, je předpoklad vynaložení výdajů v budoucích obdobích (vnitřní dluh účetní jednotky). (9)

Rezervy se v české účetní legislativě řídí:

- Zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů;
- Vyhláškou č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví, ve znění pozdějších předpisů;

---

¹ Regulovaným trhem se v České republice rozumí Burza cenných papírů (všechny trhy) a RM systém (pouze oficiální trh)

² citace dle lit. (9) str. 173

- Zákonem č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů;
- Českým účetním standardem č. 004 – Rezervy.

Český účetní standard č. 004 – Rezervy stanoví základní postupy účtování o tvorbě a použití rezerv dle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví a vyhlášky č. 500/2002 Sb. tak, aby bylo docíleno souladu při používání účetních metod účetními jednotkami.

Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů popisuje způsob tvorby a typy rezerv, jejichž tvorba je daňovým nákladem.

Podle vyhlášky jsou rezervy určeny k pokrytí budoucích závazků a výdajů, u nichž:

- je znám účel;
- je pravděpodobné, že nastanou;
- není zpravidla známá částka;
- není známé období, kdy bude rezerva čerpána.

Ve směrné účtové osnově se rezervy nachází v účtové třídě 4 – *Kapitálové účty a dlouhodobé závazky*, konkrétně pak v účtové skupině 45 – *Rezervy*.

Rezervy jsou členěny ze dvou hledisek:³

a) z hlediska daní z příjmů na

- rezervy zákonné;
- rezervy ostatní.

Rozdíl mezi zákonnými a ostatními rezervami je ten, že zákonné rezervy jsou daňově uznány jako náklad. To znamená, že snižují daňový základ. Jejich tvorba je upravena zákonem o rezervách. Ostatní rezervy naopak daňový základ nesnižují, jsou tedy daňově neúčinné.

b) z hlediska účelu na

- rezervy individuální;

---

³ zpracováno dle lit. SEDLÁČEK, J. a kol. (2005)

- rezervy globální.

Individuální rezervy se od rezerv globálních liší tím, že mají vymezené určení. Mezi ně se řadí např. rezervy na opravu hmotného majetku. Naopak rezervy globální mají určení obecné. Patří sem např. rezervy na rizika a ztráty z podnikání.

1.1.1 Zákonné rezervy

Zákonné rezervy jsou rezervy, jejichž tvorba a čerpání je upravena zákonem č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů v platném znění (dále jen zákon o rezervách) a zohledněna zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů v platném znění (dále jen zákon o daních z příjmů). Rezervy jsou považovány za náklad (výdaj) na dosažení, zajištění a udržení příjmů, jedná se tedy o daňově uznatelné náklady (výdaje), které snižují hospodářský výsledek a pomáhají podniku optimalizovat zisk.

Podle zákona o rezervách lze tvořit:

- Rezervy na opravy hmotného majetku;
- Rezervy na péstební činnost;
- Ostatní rezervy.

Podle zákona o rezervách lze dále tvořit bankovní rezervy a rezervy v pojišťovnictví, které však podnikatelský subjekt vytvářet nemůže.

Tvorba zákonných rezerv

Rezervy se podle zákona o rezervách uplatňují za zdaňovací období. Zdaňovacím obdobím se u právnických osob rozumí období, které trvá 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců, nebo, které je kratší než 12 měsíců, ale začíná rozhodným dnem fúze nebo přechodu jmění na společníka anebo rozdělení obchodní společnosti nebo družstva. U fyzických osob je zdaňovacím obdobím kalendářní rok.

Poplatník, fyzická osoba nebo právnická osoba, má povinnost v souvislosti s podáním daňového přiznání prověřit odůvodněnost rezerv a jejich skutečný stav porovnat s výší,

kterou může účetní jednotka (poplatník) uplatnit podle zákona o rezervách v základu daně z příjmů zjištěném podle zvláštního právního předpisu. (15)

Zákon o rezervách stanoví, že tvorba rezerv, která je uplatněná jako náklad (výdaj) na dosažení, zajištění a udržení příjmů musí být vždy zaúčtována podle zvláštního právního předpisu nebo uvedena v daňové evidenci. Je v něm také uvedeno, že tvorbu rezerv může jako daňově uznatelný náklad (výdaj) uplatnit i poplatník, kterému je zvláštním právním předpisem stanoveno použít pro účtování a sestavení účetní závěrky Mezinárodní standardy finančního výkaznictví za podmínky, že současně vede prokazatelnou evidenci těchto rezerv, a to maximálně ve výši stanovené touto prokazatelnou evidencí. Prokazatelnou evidencí rezerv se v tomto případě rozumí soupis jednotlivých rezerv dle účelu, ke kterému jsou tvořeny podle zákona o rezervách, sestavený v rozsahu a způsobem stanoveném pro tvorbu rezerv zvláštním právním předpisem bez vlivu Mezinárodních standardů finančního výkaznictví.

„Rezervy se nesmějí vytvářet na náklady (výdaje) na pořízení hmotného a nehmotného majetku. Zůstatek rezerv, který je zjištěn na konci období, za které se podává přiznání k dani z příjmů právnických osob nebo fyzických osob, se musí převést do následujícího období.“⁴

Zrušení a čerpání zákonných rezerv

„Náklady (výdaje), na které byly vytvořeny rezervy, musí být přednostně uhrazeny z těchto rezerv. Pominou-li důvody, pro které byly rezervy vytvořeny, zruší se tyto rezervy v příslušném zdaňovacím období.“⁵

Podle zákona o rezervách se rezervy zruší vždy ke dni ukončení podnikatelské nebo jiné samostatné výdělečné činnosti nebo nájmu podniku nebo části podniku tvořící samostatnou organizační složku podle zvláštního zákona, dále pak ke dni přerušení podnikatelské nebo jiné samostatné výdělečné činnosti nebo nájmu podniku, pokud tato činnost nebo nájem podniku nejsou zahájeny do termínu pro podání daňového přiznání za příslušné zdaňovací období, ve kterém došlo k přerušení. Rezervy se zruší rovněž

---

⁴ citace dle lit. (15) § 4 odst. 2 a 4

⁵ citace dle lit. (15) § 4 odst. 1

ke dni účinnosti nájemní smlouvy v případě nájmu podniku, ke dni předcházejícímu den zrušení stálé provozovny na území České republiky, ke dni předcházejícímu den vstupu do likvidace nebo ke dni předcházejícímu den účinnosti rozhodnutí o prohlášení konkursu.

Rezervy na opravu hmotného majetku

Rezervu na opravy hmotného majetku je možné vytvářet na hmotný majetek, jehož doba odpisování je 5 a více let (hmotný majetek je zaříděn v 2. až 6. odpisové skupině). Tato rezerva je tvořena pouze na takové úkony, které mají charakter opravy a tedy nejedná se o údržbu, technické zhodnocení či pořízení majetku. „Opravami se rozumí pouze takové zásahy do majetku, kterými se odstraňují částečné fyzické opotřebení nebo poškození za účelem uvedení do předchozího nebo provozuschopného stavu, nesmí v zásadě dojít ke změně technických parametrů předmětu.“⁶

Rezerva na opravu hmotného majetku se podle zákona o rezervách nesmí vytvářet na:

- majetek určený k likvidaci;
- opravy v souvislosti se škodami a jinými nepředvídatelnými nebo nahodilými událostmi;
- pravidelně (každoročně) se opakující opravy;
- majetek, k němuž má vlastnické právo poplatník, vůči jehož majetku trvají účinky prohlášení konkurzu.

Rezerva na opravu hmotného majetku patří mezi nejčasněji využívané rezervy, jejíž tvorba je nákladem na dosažení, zajištění a udržení příjmů při splnění určitých podmínek.

Podmínky tvorby rezervy lze rozdělit do následujících oblastí:

- kdo je oprávněn rezervu tvořit;
- stanovení výše rezervy;
- doba tvorby rezervy;
- čerpání, resp. zrušení rezervy.

---

⁶ citace dle lit. (3) str. 128

Rezervu na opravy hmotného majetku mohou podle zákona o rezervách vytvářet poplatníci, fyzické osoby nebo právnické osoby, kteří jsou vlastníky předmětného majetku, nebo jsou organizační složkou státu příslušnou hospodařit s majetkem státu, nebo jsou státní organizací příslušnou hospodařit s majetkem státu, anebo jsou nájemci hmotného majetku na základě smlouvy o nájmu podniku, přičemž k opravám tohoto majetku jsou smluvně písemně zavázáni, popř. procházejí reorganizací nebo oddlužením a jejich vlastnické právo ke hmotnému majetku, k němuž byla rezerva tvořena, nebylo průběhem insolvenčního řízení ani pravomocným ukončením insolvenčního řízení dotčeno.

Stanovení výše rezervy

Výše rezervy na opravy hmotného majetku se stanoví podle jednotlivého hmotného majetku určeného k opravě a podle charakteru této opravy. Při stanovení výše rezervy se musí přihlížet ke všem hlediskům souvisejících s opravou. Tvorbu rezerv je nutno doložit příslušnými doklady, zejména plánem oprav, ze kterého lze určit termín zahájení opravy, vnitropodnikovou směrnicí o tvorbě a čerpání rezervy, inventární kartou rezervy a rozpočtem nákladů na opravu. Rozpočet nákladů na opravu musí být podložen např. znaleckým posudkem, odborným odhadem, který vypracovává účetní jednotka nebo předběžnou kalkulací nákladů, která je naopak zpracovaná dodavatelem opravy.

(3)

Poplatník, který je plátcem daně z přidané hodnoty, vychází podle zákona o rezervách při stanovení výše rezervy z rozpočtu nákladů na opravu v ocenění bez této daně. Naopak poplatník, který není plátcem daně z přidané hodnoty, vychází při stanovení výše rezervy z rozpočtu nákladů na opravu v ocenění včetně této daně.

Poplatník, který zjistí skutečnosti odůvodňující změnu výše rezervy, musí provést úpravu tvořené rezervy počínaje zdaňovacím obdobím, v němž byly rozhodné skutečnosti zjištěny. Za změnu skutečnosti lze považovat např. změnu cenového vývoje, změnu technologie provedení nebo změnu v rozsahu plánované opravy. Veškeré změny je pak nutno řádně dokladovat, a to novými posudky, kvalifikovanými odhady či přímo jednotlivými kalkulacemi nákladů na opravy. (3)

V souladu se zákonem o rezervách lze tvořit tzv.:

- rezervy časové;
- rezervy výkonné;

U rezervy časové je výše rezervy ve zdaňovacím období rovna podílu rozpočtu nákladů na opravu a počtu zdaňovacích období, která uplynou od zahájení tvorby rezervy do předpokládaného termínu zahájení opravy. Tvorba časové rezervy je tedy závislá na časovém harmonogramu oprav. Tuto techniku tvorby rezerv lze použít jak na majetek movitý, tak i na majetek nemovitý. Časová rezerva se vypočítá podle vztahu:

$$ZR = \frac{RN}{P_{ZO}}$$

Kde:

RN – rozpočet nákladů na opravu

P_{ZO} – počet zdaňovacích období

Je-li předmětem plánovaných oprav věc movitá, může být podle zákona o rezervách tvořena rezerva výkonová ve vztahu k objemu jeho výkonu v technických jednotkách, v takovém případě je výše rezervy ve zdaňovacím období rovna součinu podílu rozpočtu nákladů na opravu na jednotku předpokládaného objemu výkonu a součtů objemů skutečných výkonů za zdaňovací období a za předcházející období, pokud nebylo zdaňovacím obdobím. Výkonová rezerva se vypočítá podle vztahu:

$$ZR = \frac{CN}{POV} \times SOV_{ZO}$$

Kde:

CN – předpokládané celkové náklady na opravu

POV – předpokládaný objem výkonu, po jehož naplnění má být oprava uskutečněna

SOV_{ZO} – objem skutečných výkonů za zdaňovací období

Doba tvorby rezervy⁷

Rezerva na opravy u jednotlivého dlouhodobého hmotného majetku nesmí být tvořena pouze na jedno zdaňovací období, musí být tvořena alespoň ve dvou po sobě následujících zdaňovacích obdobích. Nelze tedy její tvorbu přerušit, jedno zdaňovací období vynechat a pokračovat až další zdaňovací období. Do počtu let, které uplynou od zahájení tvorby rezervy do předpokládaného termínu zahájení opravy, se zahrnuje i rok zahájení tvorby rezervy. Naopak se do počtu let nezahrnuje rok zahájení opravy. Zákon o rezervách nestanoví pouze minimální dobu pro tvorbu rezerv, ale zároveň je určena maximální doba tvorby rezervy u hmotného majetku podle odpisových skupin. Odpisová skupina je dána zákonem o daních z příjmů, konkrétně v příloze zákona o daních z příjmů. Maximální doba tvorby rezervy je uvedena v následující tabulce 1.

Tabulka 1: Maximální doba tvorby rezervy na opravu hmotného majetku

Odpisová skupina	Doba odpisování v letech	Maximální doba tvorby rezervy na opravu
1	3	Rezervu nelze tvořit
2	5	3 zdaňovací období
3	10	6 zdaňovacích období
4	20	8 zdaňovacích období
5	30	10 zdaňovacích období
6	50	10 zdaňovacích období

Zdroj: Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, §30

Čerpání rezervy

Čerpání rezervy způsobuje zvyšování výsledku hospodářského a tím také zvyšování daňového základu v období následujícím po její tvorbě (tedy v roce plánované opravy).

Zákonem o rezervách je stanovena povinnost zrušení rezervy (jejího zůstatku) pokud:

- nedojde k zahájení opravy nejpozději ve zdaňovacím období následujícím po zdaňovacím období, ve kterém se při výpočtu výše rezervy zahájení opravy předpokládalo;
- rezerva nebyla vyčerpána nejpozději ve zdaňovacím období, které následuje po zdaňovacím období, ve kterém byla oprava zahájena.

---

⁷ zpracováno dle FIŠEROVÁ, E. a kol. (2008)

Za zahájení opravy se pro účely zákona o rezervách považuje termín, ve kterém se fyzicky začnou provádět práce přímo na věci, která je předmětem opravy. Provádí-li se oprava mimo provozovnu účetní jednotky jinou osobou, rozumí se zahájením opravy převzetí věci do opravy touto osobou.

Rezerva musí být zrušena ve prospěch nákladů v účtové třídě 55 toho zdaňovacího období, ve kterém tato povinnost nastala. Podle zákona o rezervách se povinnost zrušení rezervy nebo její částí nevztahuje na účetní jednotky, které doloží, že k překročení uvedených lhůt došlo zásahem orgánu státní správy nebo orgánů samosprávy.

Rezervy na pěstební činnost

Další daňově uznatelnou rezervou, kterou lze podle zákona o rezervách tvořit, je rezerva na pěstební činnost.

Pěstební činností se pro účely zákona o rezervách rozumí obnova lesa a veškeré výchovné činnosti prováděné v porostech do 40 let jejich věku, ochrana lesa a opatření k obnově porostů s nevhodnou nebo náhradní dřevinnou skladbou. Rezervu lze tvořit a čerpat pouze na výkony, které jsou taxativně uvedené v příloze k zákonu o rezervách. V této práci je uvádím příloze č. 2. Na jiné výkony, které nejsou uvedené v této příloze se nesmí daňově uznatelná rezerva na pěstební činnost tvořit. Mezi výkony, na něž je tvořena rezerva, která není daňově uznatelným nákladem, lze zařadit např.:

- likvidaci oplocenek po ukončení jejich funkce (v zákoně je jen uvedena údržba a oprava oplocenek);
- ochranu lesa proti požárům a náklady spojené s jejich likvidací (ochrana lesních porostů je přesně definována a požár v definici není);
- meliorace lesních pozemků, apod. (23)

Rezervu na pěstební činnost, která je považována podle zákona o rezervách za náklad (výdaj) na dosažení, zajištění a udržení příjmů, mohou v období, za které se podává daňové přiznání, vytvářet poplatníci, fyzické osoby nebo právnické osoby, kteří jsou povinni provádět obnovu, ochranu a výchovu lesních porostů. „Smyslem rezervy na pěstební činnost je neodebrat lesnímu hospodáři v okamžiku těžby dřeva, tedy

v okamžiku realizace výnosů (příjmů) zdaněním prostředky, které by mu následně chyběly při provádění pěstebních prací v novém porostu. Pomocí rezervy lze odložit zdanění jednorázových tržeb na dobu realizace průběžných nákladů spojených s pěstební činností.“⁸

Rezerva se vytváří podle výše vytěženého objemu dřevní hmoty v m³. Výši této rezervy si účetní jednotka stanoví sama v rozpočtu nákladů na pěstební činnost. Rezerva je daňově účinná jen tehdy, pokud účetní jednotka skutečně vyčlení peněžní prostředky na zvláštní účet u banky. Rezerva na pěstební činnost se čerpá při realizaci prací pěstební činnosti, a pokud tyto práce nejsou realizovány v rozpočtovaném objemu, rezerva se zruší. (15)

Do kategorie zákonných rezerv se dále řadí:

- Rezerva finančních prostředků na sanaci pozemků dotčených těžbou;
- Rezerva finančních prostředků na vypořádání důlních škod;
- Rezerva na odbahnění rybníka;
- Rezervy, u nichž zvláštní zákon uvede, že jde o náklad (výdaj) na dosažení, zajištění a udržení příjmů (např. zákon o odpadech).

Rezervu na odbahnění rybníka je možno podle zákona o rezervách tvořit maximálně 10 po sobě jdoucích zdaňovacích období. Přitom pro způsob její tvorby, stanovení výše a použití se postupuje obdobně jako u rezervy na opravy hmotného majetku. Odbahněním rybníka se rozumí odstraňování nánosů ze dna rybníka způsobených erozí okolních pozemků.

Peněžní prostředky ve výši rezerv tvořených na ostatní rezervy se ukládají na zvláštní vázaný účet v bance a nesmějí být zahrnuty do majetkové podstaty poplatníka v insolvenčním řízení. Za období, za které se podává daňové přiznání, je zaúčtovaná tvorba rezerv daňově uznatelným nákladem (výdajem) do výše částky uložené na zvláštním vázaném účtu nejpozději do dne podání daňového přiznání. Peněžní prostředky z tohoto účtu mohou být čerpány pouze na výdaje, na jejichž úhradu byly

---

⁸ citace dle lit. (23)

vytvořeny. Pokud nakládání s rezervami řeší zvláštní zákon, je nutné čerpání a nakládání s peněžními prostředky posuzovat podle příslušných ustanovení tohoto zvláštního zákona. (15)

1.1.2 Ostatní rezervy

Ostatní rezervy jsou rezervy, které účetní jednotka tvoří podle svého vlastního rozhodnutí a jsou vytvářeny v souladu s vnitropodnikovými směrnicemi a účetními předpisy, které podrobněji tyto rezervy vymezují. Náklady spojené s těmito ostatními rezervami nezohledňuje zákon o daních z příjmů, a proto nepatří mezi daňově účinné náklady, které by snižovaly daňový základ.

Účetními rezervami se podle zákona o účetnictví rozumí:

- rezerva na rizika a ztráty;
- rezerva na daň z příjmů;
- rezerva na důchody a podobné závazky;
- rezerva na restrukturalizaci;
- technické rezervy nebo jiné rezervy podle zvláštních právních předpisů.

Rezerva na rizika a ztráty⁹

Rezervy na rizika a ztráty vytváří účetní jednotka podle zákona o účetnictví v okamžiku, kdy jsou jí budoucí rizika nebo ztráty z podnikání známa na základě současných skutečností, podle jednotlivých případů, kde je tato rizika a ztráty možné očekávat. Rezervy je tedy možné vytvářet pro jednotlivé, konkrétně určené případy budoucích ztrát nebo rizik, nikoliv jako obecná rizika bez určení, např. na podnikatelská rizika. Je nutné, aby se rozhodnutí o tvorbě a výši rezervy odvíjelo od známých současných skutečností, o kterých se sice neúčtovalo, ale dají se na jejich základě odvodit budoucí případy (rizika nebo ztráty). Příkladem jsou rezervy na záruční opravy výrobků, které se váží k mase prodaných výrobků a částka rezervy se odvozuje ze zkušeností minulých období.

---

⁹kapitola zpracovaná dle lit. FIŠEROVÁ, E. a kol. (2008)

Účetní rezervy na rizika a ztráty nejsou detailně upraveny žádným závazným účetním předpisem, ale je možné je odvodit následujícími způsoby:

- kvalifikovaným odhadem;
- na základě zkušeností z minulých let;
- empirickým šetřením a statistickým zpracováním dat.

Dále lze tvořit rezervy na rizika a ztráty v případě, že jde o předpokládaná rizika a ztráty v budoucích účetních obdobích. Jejich uskutečnění je reálné a pravděpodobné vzhledem k okolnostem a poznatkům známým ke dni tvorby rezervy, např. předpokládaná realizace poskytnuté záruky za spřízněný podnik, jenž není schopen hradit předmětné závazky, které se váží k záruce. Rezervy se netvoří na vrub nákladů v případě, jedná-li se o události velmi nejisté, u kterých může při splnění několika podmínek dojít ke ztrátě či riziku ztráty. Tyto nejisté skutečnosti se uvedou v podrozvaze nebo v příloze k účetní závěrce s příslušným popisem a případným odhadem ztráty. Příkladem můžou být poskytnuté záruky, u nichž se ke dni tvorby rezervy nedá očekávat její vymáhání.

Rezerva na daň z příjmů

Rezervu na daň z příjmů podle zákona o účetnictví tvoří účetní jednotky, u nichž okamžik sestavení účetní závěrky předchází okamžiku stanovení řádného vyčíslení daňové povinnosti, kterou může účetní jednotka pouze odhadovat, např. účetní jednotka uzavírá účetní knihy do konce ledna, avšak daňové přiznání k dani z příjmů bude odevzdávat až ke 30. červnu. V následujícím účetním období se rezerva zruší a zaúčtuje se skutečně zjištěná daňová povinnost na základě podávaného daňového přiznání k dani z příjmů ve prospěch účtu 341 – *Daň z příjmů*. Tvorba rezervy na daň z příjmů se účtuje na účet 591 – *daň z příjmů*. (3)

Rezerva na daň z příjmů je pouze určena pro vyúčtování a vypořádání daně z příjmů a nelze jí používat pro vyúčtování ostatních daní, např. daně z nemovitostí. Rezerva není daňově uznatelným nákladem, a proto nemá vliv na výši základu daně. Důvody tvorby rezervy na daň z příjmů musí být uvedeny v příloze roční účetní závěrky, stejně jako detailní rozpis zaplacených záloh a vytvořené rezervy na splatnou daň. (3)

To, jak se má účetní jednotka zachovat při tvorbě rezervy v případě, kdy k datu účetní závěrky jsou již zaplacený zálohy na daň z příjmů, nepředepisuje žádný účetní předpis. Splatnou daň lze vykázat dvěma způsoby:

- odhad daně vykázat ve výsledovce vždy a v plné výši;
- odhad splatné daně kompenzovat v rozvaze s případnými zálohami na splatnou daň. (22)

Vykazuje-li účetní jednotka k datu účetní závěrky již zaplacené zálohy na splatnou daň, tak se tyto zálohy započítají proti rezervě na splatnou daň a rezerva se tudíž vykáže pouze ve výši nedoplatku splatné daně. Pokud ovšem nastane situace, že zaplacené zálohy na daň převyšují očekávanou splatnou daň, postupuje se tak, že se rezerva na splatnou daň nevykáže a předpokládaný přeplatek z titulu zaplacených záloh na daň (rozdíl mezi zaplacenými zálohami a zaúčtovanou rezervou) se vykáže v aktivech společnosti jako pohledávka. Pokud se týká předpokládané výše splatné daně, je důležité, aby byla zaúčtována v plné výši. Dále je nutné, aby došlo k vykázání příslušné daňové povinnosti ve výsledovce (oddíl daně z příjmů) a tedy i disponibilního zisku. V případě vzniku nedoplatku na splatné dani je vykázání rezervy na splatnou daň věcně správné, ovšem v případě přeplatku na zálohách není vykazování rezervy správné a tento přeplatek se vykáže jako pohledávka v aktivech společnosti. (22)

Rezerva na důchody a podobné závazky

Rezerva na důchody a podobné závazky patří mezi účetní rezervy, jejichž tvorba, výše a použití jsou stanoveny smlouvou nebo právním předpisem. V současné legislativní úpravě penzí nemá rezerva na důchody a podobné závazky obsahovou náplň a je určitou možností pro případ zavedení těchto prvků důchodového spoření zaměstnavatelů pro svoje zaměstnance do praxe formou důchodových fondů. (3)

Rezerva na restrukturalizaci

Rezerva na restrukturalizaci patří mezi účetní rezervy, jejichž tvorba není daňově uznatelným nákladem. Český účetní standard č. 004 - Rezervy definuje rezervu na restrukturalizaci jako rezervu, kterou může účetní jednotka tvořit na základě programu restrukturalizace schváleného orgánem k tomu příslušným podle zvláštního

právního předpisu, případně společníky. Restrukturalizací se rozumí program, kterým se významně mění předmět činnosti účetní jednotky nebo způsob, jakým je činnost účetní jednotky prováděna.

Restrukturalizace může zahrnovat zejména:

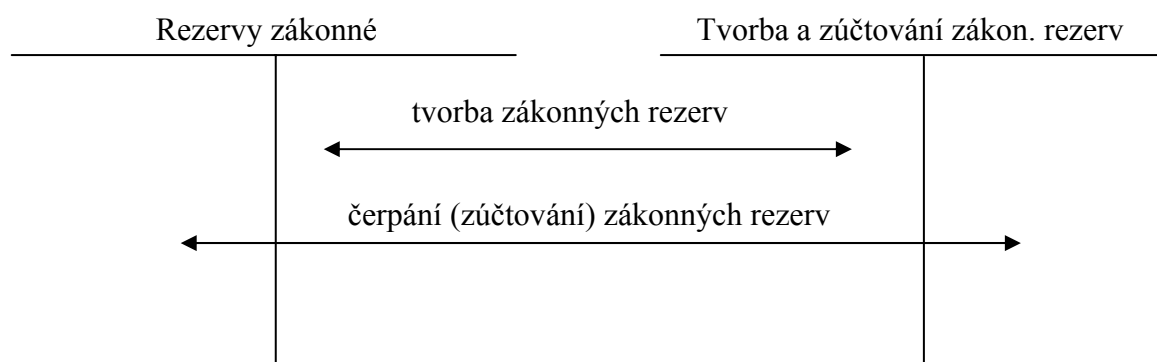
- přemístění podnikatelských aktivit do jiné oblasti, případně uzavření provozu;
- utlumení nebo ukončení části podnikatelských aktivit.

Rezervu na restrukturalizaci lze podle Českého účetního standardu č. 004 – Rezervy tvořit a čerpat pouze na náklady nezbytně nutné k uskutečnění programu restrukturalizace, které nesouvisí s pokračujícími aktivitami účetní jednotky. K těmto nákladům nepatří náklady na přeškolení nebo přemístění zaměstnanců, kteří zůstanou nadále v zaměstnaneckém poměru, náklady na marketing apod.

1.2 Vykazování rezerv

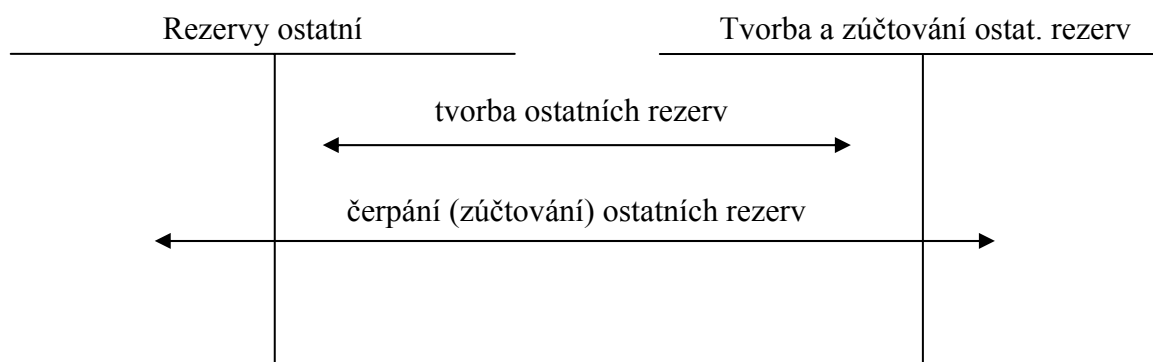
Tvorba rezerv se obecně účtuje na vrub (na stranu má dá-ti) nákladů, přičemž jedná-li se o zákonné rezervy, jde o náklad daňově uznatelný, pokud se jedná o ostatní rezervy, jde o náklad daňově neuznatelný. Čerpání (zrušení) rezervy se účtuje naopak ve prospěch (na stranu dal) nákladů. Účtování o zákonných rezervách znázorňuje schéma 1 a účtování o rezervách ostatních zobrazuje schéma 2 na následující straně.

Schéma 1: Účtování o zákonných rezervách

Zdroj: SEDLÁČEK. J a kolektiv, *Základy finančního účetnictví*, str. 90

Schéma 2: Účtování o ostatních rezervách

Zdroj: SEDLÁČEK, J a kolektiv, *Základy finančního účetnictví*, str. 90

Postup účtování o tvorbě a použití rezerv upravuje Český účetní standard č. 004 - Rezervy, podle kterého se tvorba rezerv účtuje ve prospěch (na stranu dal) příslušného účtu účtové skupiny 45 – *Rezervy* se souvztažným zápisem na vrub (na stranu má dá-ti) příslušného účtu nákladů:

- účtové skupiny 55 – *Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky provozních nákladů*, pokud se týkají provozní činnosti;
- účtové skupiny 57 – *Rezervy a opravné položky finančních nákladů*, pokud se týkají finanční činnosti;
- účtové skupiny 58 – *Mimořádné náklady*, například rezerva na restrukturalizaci;
- v účtové skupině 59 – *Daně z příjmů, převodové účty a rezerva na daň z příjmů*, pokud se týkají rezervy na daň z příjmů.

Pro účtování rezerv má účetní jednotka obvykle zřízeny dva účty. Na účtu 451 – *Rezervy zákonné* se tvoří rezervy na tituly podle obecně platných právních předpisů, především daňových zákonů, popř. zvláštních zákonů. Na účtu 459 – *Ostatní rezervy* se tvoří rezervy podle zákona o účetnictví. Jedná se o rezervy, o jejichž tvorbě a použití rozhoduje účetní jednotka sama. Přehled předkontací účtování o tvorbě rezerv znázorňuje tabulka 2 na následující straně. Účtový rozvrh, který pro účely své bakalářské práce používám je uveden v příloze č. 3 bakalářské práce.

Tabulka 2: Přehled předkontací účtování o tvorbě rezerv

Účetní případ	Předkontace
Tvorba zákonných rezerv	552/451
Tvorba ostatních rezerv	554/459
Tvorba finančních rezerv	574/459
Tvorba mimořádných rezerv	584/549
Tvorba rezervy na daň z příjmů	591/453

Zdroj: vlastní zpracování

O použití rezerv nebo jejich zrušení pro nepotřebnost se podle Českého účetního standardu č. 004 – Rezervy účtuje na vrub příslušného účtu účtové skupiny 45 – *Rezervy* se souvztažným zápisem ve prospěch příslušného účtu nákladů:

- účtové skupiny 55 – *odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky provozních nákladů*;
- účtové skupiny 57 – *Rezervy a opravné položky finančních nákladů*;
- účtové skupiny 58 – *Mimořádné náklady*;
- účtové skupiny 59 – *Daně z příjmů, převodové účty a rezerva daň příjmů*.

Pro jednotlivé druhy rezerv by účetní jednotka měla mít zavedeny analytické účty. Přehled předkontací účtování o čerpání (resp. zrušení) rezerv zobrazuje tabulka 3.

Tabulka 3: Přehled předkontací účtování o čerpání (resp. zrušení) rezerv

Účetní případ	Předkontace
Čerpání (zrušení) zákonných rezerv	451/552
Čerpání (zrušení) ostatních rezerv	459/554
Čerpání (zrušení) finančních rezerv	459/574
Čerpání (zrušení) mimořádných rezerv	459/584
Čerpání (zrušení) rezervy na daň z příjmů	451/341

Zdroj: vlastní zpracování

„Rezervu lze čerpat pouze na účel, na který byla tvořena a maximálně do výše, v jaké byla rezerva vytvořena. Z toho plyne, že rezerva nesmí mít aktivní zůstatek. Zůstatky rezerv se na konci období převádějí do následujícího účetního období.“¹⁰

¹⁰ citace dle lit. (17) Čl. XI odst. 7 a 8

Rezervy se vykazují pomocí rozvahy, která poskytuje informace o stavu a struktuře majetku, závazků a vlastním kapitálu společnosti k rozvahovému dni. V rozvaze se rezervy nachází v pasivech jako cizí zdroj krytí. Následující tabulka č. 4 zobrazuje část rozvahy (konkrétně část pasiv), ve které se rezervy vykazují. (3)

Tabulka 4: Výňatek z části pasiv výkazu rozvaha

Položka pasiv		Běžné období	Minulé období
B.	Cizí zdroje		
B.I.	Rezervy		
B.I.1.	Rezervy podle zvláštních právních předpisů		
2.	Rezerva na důchody a podobné závazky		
3.	Rezerva na daň z příjmů		
4.	Ostatní rezervy		

Zdroj: Příloha 1 vyhlášky 500/2002 Sb., v platném znění

Ve sloupci „Minulé období“ se při účetní závěrce vykazuje hodnota rezerv na počátku účetního období. Naopak na konci účetního období se při účetní závěrce vykazuje hodnota rezerv ve sloupci „Běžné období“. Položka *B. I. Rezervy* obsahuje podle vyhlášky rezervy podle zvláštních právních předpisů, rezervu na důchody a podobné závazky, rezervu na daň z příjmů a ostatní rezervy. Položka v rozvaze *B. I. 4 ostatní rezervy* obsahuje zejména rezervu na garanční opravy a rezervu na restrukturalizaci. (3)

Dále se tvorba zúčtování rezerv zobrazuje ve výkazu zisku a ztráty, který poskytuje informace o struktuře výnosů a nákladů a tvorbě výsledku hospodaření. Rezervy se ve výkazu zisku a ztrát nachází v nákladech, které se značí velkými písmeny latinské abecedy. Tak, jako v rozvaze se hodnota rezerv vykazuje na počátku účetního období ve sloupci „Minulé období“ a na konci účetního období se vykazuje hodnota rezerv ve sloupci „Sledované období“. Rezervy se ve výkazu zisku a ztráty nachází v řádku *G. Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období*, která obsahuje rozdíl mezi konečným a počátečním stavem rezerv, opravných položek a komplexních nákladů příštích období. Tato položka může mít i zápornou hodnotu. Dále je to řádek *M. Změna stavu rezerv a opravných položek ve finanční oblasti*, která obsahuje rozdíl mezi konečným a počátečním stavem rezerv a

opravných položek ve finanční oblasti. Tato položka může mít rovněž zápornou hodnotu. Rezervy se ještě mohou mimořádně nacházet v řádku *R. Mimořádné náklady*, která obsahuje náklady z operací zcela mimořádných vzhledem k běžné činnosti účetní jednotky, jakož i náklady z mimořádných událostí nahodile se vyskytujících. (3)

Při vykazování rezerv je důležitá i jejich inventarizace. „Rezervy podléhají dokladové inventuře a při každé inventarizaci ověřuje účetní jednotka výši vytvořených rezerv a jejich odůvodněnost.“¹¹ Pokud je při inventarizaci zjištěno, že pominul důvod, proč byla rezerva vytvořena, rozpouští se tato rezerva v celé své výši. Zjistí-li se, že by rezerva měla být v jiné výši, upraví se. Při tvorbě rezervy v cizí měně, je třeba, aby její výše byla aktualizována s ohledem na změnu kurzu. Tato změna je vykazována jako změna výše rezervy, nikoliv jako kurzový rozdíl. (12)

Při provádění dokladové inventury rezerv je vhodným podkladem, resp. důkazním prostředkem inventární karta rezervy. Inventární karty rezerv slouží k analytické evidenci rezerv, jejichž forma ani obsah není stanovena. Záleží pouze na účetní jednotce, jaké údaje a informace tzn. náležitosti určí pro tuto kartu ve svých vnitřních předpisech či pokynech. (10)

Jde zejména o údaje a informace:¹²

a) popisné, mezi které je možno uvést

- název účetní jednotky (razítko);
- název a číselné označení účtu syntetického a analytického;
- druh rezervy;
- účel tvorby rezervy;
- celková rozpočtovaná (odhadovaná) částka rezervy, resp. absolutní částka;
- základna pro výpočet rezervy;
- způsob stanovení výše rezervy z dané základy (např. v %);
- rok použití rezervy (provedení účelu) či zahájení čerpání rezervy;
- doba (léta) tvorby rezervy;

---

¹¹ citace dle lit. (17) Čl. XI odst. 9

¹² zpracováno dle lit. SCHIFFER., V. (2006)

- rezervovaná částka dle jednotlivých let;
- zdůvodnění, proč nebylo s použitím rezervy započato v určeném termínu;
- zdůvodnění snížení tvorby rezervy, její nevyčerpání nebo zrušení.

Údaje a informace popisné umožňují řádnou identifikaci příslušné rezervy, způsob jejího výpočtu apod. Z výše uvedeného výčtu je patrné, že popisné náležitosti jsou jednak obecné, neboli společné pro všechny druhy rezerv a zvláštní, neboli speciální, které se hodí jen k určitému druhu rezerv či přímo pro určitou rezervu. Údaje popisné je vhodné umístit na první (přední) stranu této karty.

b)účetní, mezi které patří:

- data účetního zápisu (den, kdy byl zápis proveden);
- číslo účetního zápisu, dle něhož byl zápis v kartě proveden;
- uvedení obsahu účetního zápisu, který informuje o charakteru účetního případu, tj. zda se jedná o tvorbu, čerpání, snížení nebo zrušení rezervy;
- tvorba rezervy v Kč;
- čerpání (snížení nebo zrušení) rezervy v Kč;
- zůstatku (stavu) rezervy v Kč;
- poznámky (např. k některým účetním zápisům, poznámky při dokladové inventuře apod.).

Účetní náležitosti poskytují přehled o účtování tvorby a čerpání konkrétní rezervy. Tyto údaje je vhodné umístit na druhou (zadní) stranu této karty. Výše uvedené náležitosti se uvádí vertikálně do jednotlivých sloupců. Horizontálně (na jednotlivé řádky) jsou zapisovány jednotlivé účetní případy, znamenající pohyb konkrétní rezervy v Kč.

2 Teoretická východiska tvorby a vykazování rezerv dle IFRS

Počátky vzniku Mezinárodních standardů finančního výkaznictví spadají do sedmdesátých let minulého století a jsou spojeny s potřebou sjednocení účetního výkaznictví ve světě. Tehdy byly označovány jako Mezinárodní účetní standardy (IAS)¹³, které vydávala nezávislá soukromá instituce, Výbor pro tvorbu mezinárodních účetních standardů (IASC)¹⁴. Byla založena roku 1973 v Londýně a vznikla společnou dohodou profesních organizací zakládajících zemí (Kanady, USA, Velké Británie, Irsko, Austrálie, Francie, Německo, Nizozemí, Japonsko a Mexiko). (5)

Počínaje rokem 1983 se postupně všechny organizace seskupené v Mezinárodní federaci účetních (IFAC)¹⁵ staly členy IASC. IFAC společně s organizacemi zastoupenými v Radě a dalšími institucemi zabezpečovaly prostřednictvím svých příspěvků financování IASC. Připravovat roční zprávy o činnosti Rady a také zapojovat odbornou veřejnost do práce IASC měl na starosti Poradní sbor, který byl vytvořen roku 1995 a složen z vynikajících odborníků působících v účetní profesi. V roce 1997 vytvořila Rada tzv. Stálý interpretační výbor (SIC)¹⁶, jehož posláním bylo posuzování sporných účetních problémů a vytváření k těmto problémům interpretace, které sjednotí řešení sporných otázek a napomůže hlubšímu a jednoznačnějšímu chápání účetních standardů. (1)

Koncem roku 2000 došlo k rozhodnutí o změně struktury IASC, který se měl stát samostatnou organizací podobnou nadaci. Na základě tohoto rozhodnutí se IASC přejmenoval na Nadaci Výboru pro mezinárodní účetní standardy (IASCF)¹⁷, která je řízena správci a obstarává financování činnosti prostřednictvím příspěvků od velkých účetních firem a dalších institucí. K další změně došlo v roce 2001, kdy správci IASCF jmenovali členy nově vytvořené Rady pro mezinárodní účetní standardy (IASB)¹⁸, která převzala roli IASC a stala se výkonným orgánem, jenž je odpovědný za tvorbu

---

¹³ International Accounting Standards

¹⁴ The international Accounting Standards Committee

¹⁵ International Federation of Accountants

¹⁶ Standing Interpretations Committee

¹⁷ International Accounting Standard Committee Foundation

¹⁸ International Accounting Standards board

jednotlivých standardů. Tato situace vedla k tomu, že nově vydávané standardy již nebyly označovány jako Mezinárodní účetní standardy (IAS), nýbrž jako Mezinárodní standardy finančního výkaznictví (IFRS)¹⁹, které měly zdůraznit skutečnost, že se jedná o standardizaci účetního výkaznictví. Dříve vytvořené standardy (IAS 1 až IAS 41) zůstávají v platnosti a jsou nadále označovány zkratkou IAS do doby, než dojde k jejich novelizaci či zrušení. Přehled platných Mezinárodních účetních standardů (IAS) je uveden v příloze č. 4 bakalářské práce. Změny, ke kterým došlo po roce 2000, se dotkly i Poradního sboru (SAC)²⁰ a Stálého interpretačního výboru, který byl přejmenován na Výbor pro interpretace mezinárodního účetního výkaznictví (IFRIC)²¹. (5)

Počínaje rokem 2003, kdy byl vydán první standard – IFRS 1, jsou nové i aktualizované standardy označovány zkratkou IFRS jako Mezinárodní standardy finančního výkaznictví. Termín IFRS v dnešní době nezahrnuje pouze jednotlivé standardy (IAS, IFRS), ale i interpretace (SIC a IFRIC), které objasňují, rozpracovávají a upřesňují pravidla standardů. Výčet dosud vydaných a platných standardů IFRS je uveden v příloze č. 5 bakalářské práce. (1)

2.1 IAS 37 – Rezervy, podmíněné závazky a podmíněná aktiva

Účetním vykazováním rezerv se zabývá Mezinárodní účetní standard *IAS 37 – Rezervy, podmíněné závazky a podmíněná aktiva*, který byl schválen Radou v červenci roku 1998. Nabyl účinnosti pro roční účetní závěrky, které jsou sestavené za období začínající 1. července 1999 nebo později. (2)

Cílem standardu *IAS 37 – Rezervy, podmíněné závazky a podmíněná aktiva* je zaručení, že budou použita vhodná kritéria a východiska pro uznávání a oceňování rezerv, podmíněných závazků a podmíněných aktiv, a že budou v příloze k účetní závěrce zveřejněny dostatečné informace, které umožní uživatelům porozumět jejich charakteru, časovému rozvržení a hodnotě. (21)

---

¹⁹ International Financial Reporting Standards

²⁰ Standards Advisory Council

²¹ International Financial Reporting Interpretations Committee

„Předmětem standardu nejsou rezervy, podmíněné závazky a podmíněná aktiva která:

- vyplývají z finančních nástrojů oceňovaných v reálných hodnotách; standard je však aplikován na finanční nástroje (včetně záruk), které nejsou oceňovány v reálných hodnotách;
- vyplývají ze zmařených smluv (s výjimkou nevýhodných smluv), ve kterých žádná ze smluvních stran nesplnila své závazky, nebo je splnily obě strany pouze částečně;
- vznikají v pojišťovnách ze smluv s pojištěnci (od roku 2004 upraveno samostatným standardem IFRS 4 – Pojistné smlouvy);
- jsou řešeny jinými Mezinárodními standardy finančního výkaznictví (například v rámci IAS 11, IAS 12, IAS 17, IAS 19).“²²

2.1.1 Definice používané v IAS 37

Protože standard IAS 37 používá specifické pojmy, uvádím zde jejich definice.

Rezerva

Rezerva je závazek s nejistým časovým rozvrhem nebo nejisté výše.

Závazek

Závazek je současná povinnost podniku, která vznikla jako důsledek minulých událostí a jejíž vypořádání způsobí podniku odliv prostředků představujících ekonomický prospěch.

Událost zakládající závazek

Událost zakládající závazek je taková událost, která zakládá právní nebo mimosmluvní závazek, jehož důsledkem je skutečnost, že podnik nemá žádnou reálnou alternativu, než jej vypořádat.

Právní závazek

Právní závazek je závazek, který vzniká ze:

- smlouvy (prostřednictvím jejích explicitních i implicitních ustanovení);

---

²² citace dle lit. (1) str. 219

- právních předpisů;
- ostatních právních ustanovení.

Mimosmluvní závazek

Mimosmluvní závazek je závazek, který vzniká z takových aktivit podniku, kde:

- podnik dává zavedeným způsobem chování v minulosti, zveřejněnými pravidly nebo dostatečně konkrétním a běžným oznámením třetím stranám najevo, že uzná určité své závazky;
- v důsledku toho vyvolal podnik u části těchto třetích stran reálné očekávání, že takové závazky budou splněny.

Podmíněný závazek

Podmíněný závazek je:

- a) potenciální závazek, který vznikl jako důsledek minulých událostí a jehož existence bude potvrzena pouze tím, že dojde nebo nedojde k jedné nebo více nejistým událostem v budoucnosti, které nejsou plně pod kontrolou podniku;
- b) existující závazek, který vznikl jako důsledek minulých událostí, avšak není vykázán, protože:
  - není pravděpodobné, že k vyrovnání závazku bude nezbytný odliv prostředků představujících ekonomický prospěch;
  - částku závazku nelze s dostatečnou mírou spolehlivosti vyčíslit.

Podmíněné aktivum

Podmíněné aktivum je potenciální aktivum, které vzniklo jako důsledek minulých událostí a jehož existence bude potvrzena pouze tím, že dojde nebo nedojde k jedné nebo více nejistým událostem v budoucnosti, které nejsou plně pod kontrolou podniku.

Nevýhodná smlouva

Nevýhodná smlouva je taková smlouva, u které nevyhnutelné náklady plynoucí ze splnění smluvních povinností převyšují ekonomický prospěch, jehož získání je na základě smlouvy očekáváno.

Restrukturalizace

Restrukturalizace je program, který je plánován a řízen vedením podniku a významně mění buď předmět podnikání prováděného podnikem, nebo způsob, kterým je podnikání vedeno.

2.1.2 Oceňování rezerv

Částka, která je vykázána jako rezerva, musí být stanovena na základě nejlepšího odhadu peněžních toků, které budou nezbytné k vypořádání současně existujícího závazku vykazaného k rozvahovému dni. Podle standardu se nejlepším odhadem rozumí částka, kterou by podnik racionálně vyplatil za účelem vypořádání závazku k rozvahovému dni, nebo částka, ve které by jej k tomuto datu převedl na třetí stranu. Při odhadu je důležité, aby byla respektována zásada opatrnosti.

Při stanovení odhadu výše tvorby rezerv vychází účetní jednotka především z předchozích zkušeností, ze zpráv nezávislých expertů, z využívání statistických metod apod. Částka rezervy se vyčísluje v hodnotě před zdaněním, neboť daňové souvislosti rezerv a jejich změn je upraveno standardem *IAS 12 – Daně ze zisku*. (1)

Při stanovení výše rezervy je rovněž nutné vzít v úvahu následující faktory:²³

- rizika a nejistoty;
- časová hodnota peněží;
- budoucí události.

Pro dosažení nejlepšího odhadu výše rezervy musí účetní jednotka zvažovat veškerá rizika a nejistoty, které provázejí mnoho souvisejících událostí a okolností. V případě zvažování vlivu rizika může být částka, kterou je závazek oceněn, zvyšována. Při rozhodování v podmínkách nejistoty je třeba, aby výnosy nebo aktiva nebyly nadhodnoceny a náklady nebo závazky podhodnoceny. V souladu se zásadou opatrnosti je nutné spíše vycházet při stanovení výše rezervy z vyšších odhadovaných částek, než-li z nižších a zároveň na druhou stranu nesmí dojít k nepřiměřené tvorbě rezerv nebo k úmyslnému nadhodnocování rezerv. (1)

---

²³ zpracováno dle lit. DVORÁKOVÁ, D. (2008)

V případě, kdy je odhadovaná výše rezervy spojena s velkým množstvím položek, využívá se statistická metoda označovaná jako „očekávaná hodnota“, která je založená na odhadu všech možných odlivů prostředků a jejich pravděpodobností. (1)

Časová hodnota peněz

V případě, že účetní jednotka vytváří rezervu, musí brát v úvahu časovou hodnotu peněz, neboť rezervy jsou oceňovány v současné hodnotě budoucích peněžních toků. Z důvodu časové hodnoty peněz jsou mnohem nevýhodnější rezervy vztahující se k peněžním odlivům, ke kterým dojde brzy po rozvahovém dni než rezervy, jejichž peněžní odlivy jsou ve stejné výši, ale nastanou později. Pokud tedy je časová hodnota peněz významná vzhledem k předpokládané době trvání, je nutno použít diskontování rezervy. Diskontní sazba, která je použita pro odúročení závazku je takovou sazbou před zdaněním, která odráží aktuální tržní ocenění časové hodnoty peněz a konkrétní rizika daného závazku, která nebyla zohledněna při stanovení nejlepšího odhadu výdajů. V případě použití diskontování se přírůstky rezervy v průběhu doby jejího trvání vykazují jako úrokový náklad. (1)

Budoucí události

Dalším faktorem, který je nutno zvažovat při tvorbě rezerv jsou budoucí události, které mohou mít vliv na částku nezbytnou k vypořádání rezervy. Mezi takové události patří např. očekávané změny technologie, změny zákonů apod. Při stanovení výše rezervy jsou účetní jednotkou očekávané změny právních předpisů brány v úvahu pouze tehdy, jsou-li k dispozici dostatečně průkazné informace o tom, že je prakticky jisté přijetí nového předpisu. (1)

V některých případech (např. prostřednictvím pojistné smlouvy) může podnik očekávat kompenzaci výdajů, které jsou nezbytné k vyrovnání rezervy. Náhrada výdajů je podnikem vykázána pouze tehdy, je-li skutečně jisté, že dojde k úhradě závazku. Tyto očekávané náhrady jsou vykázány jako samostatné aktivum, jejichž částka nesmí přesáhnout výši rezervy. (1)

Jsou-li k dispozici lepší odhady, je nutné, aby ocenění rezerv bylo k rozvahovému dni prověřeno a zpřesněno. Je také důležité, aby rezervy byly použity pouze na výdaje, na které byly vytvořeny. (1)

2.2 Vykazování rezerv

Rezerva se podle standardu IAS 37 vykáže:

- pokud má podnik současný závazek (právní nebo mimosmluvní), vzniklý jako důsledek minulé události;
- pokud je pravděpodobné, že k vypořádání závazku bude nezbytný odtok prostředků představujících ekonomický prospěch;
- pokud závazek lze spolehlivě ocenit.

V případě, že nejsou tyto podmínky splněny, žádné rezervy se nevykazují.

První podmínkou vykazání rezervy je existence současného závazku, u kterého jsou ve vzácných případech pochybnosti o tom, zda existuje. V těchto případech musí podnik s přihlédnutím ke všem okolnostem a s respektováním veškerých dostupných informací zvážit, zda je spíše pravděpodobné než nepravděpodobné, že současný závazek existuje. Podnik vykáže rezervu v případě, že je spíše pravděpodobné než nepravděpodobné, že k rozvahovému dni současný závazek existuje. V opačném případě jde o podmíněný závazek, který bude zveřejněn v komentáři k účetním výkazům. (1)

Existence současného závazku není pouze jedinou podmínkou vykazování rezervy. Je nutné, aby rovněž existovala pravděpodobnost, že při vypořádání tohoto závazku dojde k odtoku prostředků. Pokud je pravděpodobné, že k odtoku prostředků dojde, musí být tato pravděpodobnost vyšší, než pravděpodobnost, že k odlivu prostředků nedojde. V případě, že podniku vzniká více podobných závazků, určuje se pravděpodobnost odtoku prostředků tak, že se posuzuje tato skupina jednotlivých závazků jako jeden celek. (1)

Poslední podmínkou, aby závazek splnil kritéria uznání, je jeho spolehlivé ocenění. V případě, že není možno rezervu spolehlivě ocenit, je daný závazek zveřejněn jako podmíněný závazek. K této situaci však dochází pouze ve vzácných případech. (1)

Shrnutí podmínek na uznání rezerv zobrazuje rozhodovací diagram pro tvorbu rezerv, který je uveden v příloze č. 6 bakalářské práce.

2.2.1 Specifické případy vykázání rezerv

Ve standardu IAS 37 jsou v oblasti vykazování rezerv vymezeny tři specifické případy:

- budoucí provozní ztráty;
- nevýhodné smlouvy;
- restrukturalizace.

Z důvodu toho, že budoucí provozní ztráty nesplňují definici závazku a ani kritéria pro uznání rezerv, se rezerva na budoucí provozní ztráty nevykazuje. Očekávání budoucích provozních ztrát naznačuje, že mohlo dojít ke snížení hodnoty některých aktiv dané činnosti. V tomto případě provede podnik test na snížení hodnoty aktiv podle standardu *IAS 36 – Snížení hodnoty aktiv*. (12)

Nevýhodné smlouvy

V případě, že podnik má uzavřenou smlouvu, která je vzhledem k okolnostem nevýhodná, a nemá možnost od této smlouvy odstoupit, musí přistoupit k tvorbě rezervy. Tvorba rezervy na nevýhodné smlouvy musí být v souladu se zásadou opatrnosti a aktuálním principem v tom období, kdy se smlouva stala nevýhodnou. (1)

Restrukturalizace

Podle standardu lze rovněž vytvářet rezervu na restrukturalizaci, jejímž uskutečněním v budoucnu vzniká mimosmluvní závazek. Aby tato rezerva byla vykázána, je nutno splnit následující podmínky:

- a) podnik musí mít podrobný oficiální plán, který by měl obsahovat:
- obor, nebo část oboru, který je předmětem restrukturalizace;
  - místo (územní segment) provádění restrukturalizace;

- umístění, funkce a přibližný počet zaměstnanců, kteří budou propuštěni a dostanou odškodnění;
- výdaje, které budou v souvislosti s restrukturalizací vynaloženy;
- předpokládanou dobu uskutečňování restrukturalizace.

b) restrukturalizace podniku musí být buď zahájena, nebo podnik musí plán restrukturalizace zveřejnit takovým způsobem, aby bylo u stran, které budou restrukturalizací dotčeny, vyvoláno reálné očekávání, že k restrukturalizaci dojde.

Rezerva na restrukturalizaci podle standardu zahrnuje pouze přímé výdaje na restrukturalizaci, které jsou současně nebytně nutné k provedení restrukturalizace a nejsou spojeny s pokračujícími aktivitami podniku jako jsou např. náklady na přeškolení nebo přemístění zaměstnanců, kteří budou v práci pokračovat, náklady na marketing, nebo investice do nových systémů a distribučních sítí.

2.2.2 Účetní zachycení rezerv

Rezervy patří mezi současné, existující závazky, které se vykazují v rozvaze. Jakoukoliv činnost nebo skutečnost je nutno zachytit, zavazuje-li podnik k budoucí platbě. Je tedy třeba zaúčtovat vznik závazku a snížit výsledek hospodaření v tom období, se kterým vznik závazku věcně a časově souvisí. Z toho vyplývá, že tvorba rezervy na jedné straně zatěžuje náklady a na straně druhé zvyšuje cizí kapitál. Jde-li o čerpání rezervy, platí zápis opačný. (1)

Při vykazování rezerv standard IAS 37 požaduje, aby podnik pro každou kategorii rezerv zveřejnil:

- účetní hodnotu na začátku a na konci období;
- nově vytvořené rezervy, částky čerpání rezerv v průběhu účetního období;
- hodnotu nevyužitých rezerv, které byly v průběhu účetního období rozpuštěny;
- přírůstky hodnoty rezerv v důsledku zvyšování jejich současné hodnoty (u diskontovaných rezerv).

Dále v rámci jednotlivých kategorií rezerv musí podnik podle standardu IAS 37 rovněž zveřejnit:

- stručný popis podstaty závazku a jeho očekávaný časový rozvrh;
- rizika a nejistoty s rezervou spojená;
- částky očekávaných kompenzací výdajů, na které byly rezervy tvořeny.

2.3 Rozdíly v tvorbě a vykazování rezerv dle české účetní legislativy a IFRS/IAS

Z analýzy české účetní legislativy a Mezinárodních standardů finančního výkaznictví v oblasti tvorby a vykazování rezerv vyplývají rozdíly, které lze rozdělit do následujících oblastí.

• Definice

- IFRS/IAS:

Důsledně se zabývá definováním obecných pojmů. Rezervou se podle standardu rozumí závazek s nejistým časovým rozvrhem a výší. Dále je uplatňována definice podmíněného závazku a podmíněného aktiva.

- ČÚL:

Ve srovnání s IFRS/IAS zcela chybí definování obecných pojmů. Definice rezervy je částečně srovnatelná s IFRS/IAS. ČÚL neobsahuje definici podmíněných aktiv a podmíněných závazků.

• Kritéria pro účtování

- IFRS/IAS:

Tvorbu rezerv je nutno zaúčtovat v případě splnění tří podmínek. První podmínkou je existence současného závazku, který může být buď smluvní nebo mimosmluvní, je důsledkem nějaké události v minulosti. Další podmínkou je pravděpodobnost, že při vyrovnání tohoto závazku dojde k odtoku prostředků a poslední podmínkou je spolehlivé odhadnutí výše tohoto závazku. V případě, že nebude splněna jedna podmínka, rezerva se nevykáže

- ČÚL:

Kritéria pro účtování jsou rámcově srovnatelná s IFRS/IAS, ale nejsou výslovně

definována speciální kritéria pro účtování o rezervách. V právních předpisech existuje pouze obecný požadavek tvorby rezerv na rizika a ztráty z podnikání a na restrukturalizaci. V případě požadavků, které se týkají zákonných rezerv, jsou upraveny zvláštními předpisy.

- **Oceňování rezerv**

- IFRS/IAS:

- Rezerva se oceňuje částkou, která musí být stanovena na základě nejlepšího odhadu peněžních toků nezbytných k vypořádání současně existujícího závazku vykázaného k rozvahovému dni.

- ČÚL:

- Pro oceňování rezerv se používají všeobecná oceňovací kritéria. ČÚL žádná speciální kritéria, která se týkají oceňování rezerv, neobsahuje.

- **Oceňování rezerv v reálné hodnotě**

- IFRS/IAS:

- Rezervy lze podle standardu ocenit v současné hodnotě budoucích výdajů v případě, že k vypořádání závazku bude docházet v několika budoucích obdobích, k vypořádání závazku bude docházet v období, které bezprostředně nenásleduje po účetním období, ve kterém je rezerva uznána a dopad časové hodnoty peněz je významný.

- ČÚL:

- Vůbec nepracuje s pojmem reálná hodnota.

- **Tvorba rezervy na budoucí provozní ztráty**

- IFRS/IAS:

- Rezerva na budoucí provozní ztráty se podle standardu nevykazuje, neboť budoucí provozní ztráty nesplňují definici závazku a ani kritéria pro uznání rezerv.

- ČÚL:

V přímém rozporu s IFRS/IAS. Podle ČÚL lze vytvářet rezervu na opravy hmotného majetku a rezervu na rizika a ztráty z podnikání.

- **Tvorba rezervy na nevýhodné smlouvy**

- IFRS/IAS:

Rezervy na nevýhodné smlouvy se vykazují podle standardu v případě, kdy podnik má nevýhodně uzavřenou smlouvu, ze které nemá možnost odstoupit.

- ČÚP:

Požadavky tvorby rezervy na nevýhodné smlouvy nejsou specificky řešeny. Platí pouze obecná kritéria na tvorbu rezerv v případě očekávaných rizik a ztrát.

- **Tvorba rezervy na restrukturalizaci**

- IFRS/IAS:

Restrukturalizace je podle standardu definována jako program, který je plánován a řízen vedením podniku a významně mění buď předmět podnikání, nebo způsob, kterým je podnikání vedeno. Aby byla rezerva na restrukturalizaci vykázána, je nutno splnit dvě stěžejní podmínky. Podnik musí mít zpracován podrobný oficiální plán restrukturalizace, ze kterého není možno odstoupit, nebo musí být patrné, že restrukturalizace bude zahájena.

- ČÚL:

Restrukturalizace je definována obdobně jako v IFRS/IAS. ČÚL nespecifikuje podmínky, kdy může být rezerva na restrukturalizaci vykázána.

- **Zveřejňování**

- IFRS/IAS:

Přesně definované údaje, které jsou standardem požadovány pro každou kategorii rezerv.

- ČÚL:

Přesně definované údaje pro zveřejnění rezerv nejsou stanoveny. V ČÚL jsou pouze definovány požadavky, které vysvětlují významné položky rozvahy.

3 Dopad rozdílů v tvorbě a prezentaci rezerv dle české účetní legislativy a dle IFRS/IAS na účetní závěrku společnosti Autonova Brno, s. r. o.

Společnost Autonova Brno, s. r. o. byla založená roku 1972, kdy fungovala jako provozovna státního podniku Služby města Brna. V roce 1991 již byl založen samostatný státní podnik Autonova s. p., který byl v roce 1995 privatizován na Autonova Brno, s. r. o.

Společnost Autonova Brno, s. r. o. se sídlem v Brně je autorizovaným obchodníkem ŠKODY AUTO, a. s., který provozuje největší komplexní činnost v rámci jižní Moravy a patří mezi největší obchodníky ŠKODA v celé České republice. Právní forma podnikání společnosti je společnost s ručením omezeným, která byla založená čtyřmi společníky a její základní kapitál je tvořen vklady těchto společníků.

Hlavní a prvořadou činností společnosti je prodej a následný servis vozů ŠKODA. Od roku 2005 se navíc stará o servis značek VW a SEAT a nově také o prodej a servis motocyklů značky KTM. Poskytuje komplexní služby především v oblasti prodeje nových, ale i ojetých vozů. Společnost Autonova Brno, s. r. o. dále nabízí: měření emisí jak pro benzínové, tak i vznětové motory, diagnostika a opravy klimatizací, pneuservis s prodejem nových pneumatik a disků, zprostředkování pojištění u většiny pojišťoven, likvidace pojistných událostí a odborná pomoc při řešení problémů spojených s havarovaným vozidlem, prodej a montáž originálních dílů a příslušenství ŠKODA.

Mezi další služby, které společnost Autonova Brno, s. r. o. nabízí, patří:

- příprava a následné zprostředkování STK;
- provoz mycí linky;
- odtah vozidel;
- veškeré elektrikářské práce;
- finanční služby, leasing, úvěr;
- poradenství při pojistných událostech;
- zapůjčení náhradního vozu;
- předváděcí jízda před samotným prodejem vozu.

3.1 Tvorba a vykazování rezerv ve společnosti Autonova Brno, s. r. o.

Tvorba a vykazování rezerv ve společnosti Autonova Brno, s. r. o. se řídí:

- Zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů;
- Vyhláškou č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákonem č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů;
- Českým účetním standardem č. 004 – Rezervy.

Na základě těchto právních předpisů se společnost Autonova Brno, s. r. o. rozhodla v roce 2008 vytvořit rezervu na opravu mycí linky, kterou využívá při svém podnikání. Mycí linka je zcela ve vlastnictví společnosti a je podle zákona o daních z příjmů zatříděná ve 2. odpisové skupině. Podle zákona o rezervách platí, že rezerva musí být vždy tvořena minimálně 2 zdaňovací období. Maximální doba tvorby pro odpisovou skupinu 2 je 3 zdaňovací období. Společností Autonova Brno, s. r. o. bylo rozhodnuto, že rezerva bude tvořena 2 zdaňovací období. Dodavatelem, který bude opravu mycí linky provádět, byla stanovena předběžná cena opravy 450.000 Kč, která se má podle plánu oprav uskutečnit v roce 2010. Na základě těchto informací, byl vypracován časový harmonogram tvorby a čerpání rezerv.

Časový harmonogram tvorby rezerv:

Tvorba rezerv bude rozložena rovnoměrně do dvou zdaňovacích období. Výše každoroční plánované tvorby rezerv se stanoví:

$$\text{výše rezervy} = \frac{450\,000}{2} = 225\,000 \text{ Kč}$$

V roce 2008 budou vytvořeny rezervy ve výši 225 000 Kč.

V roce 2009 budou vytvořeny rezervy ve výši 225 000 Kč.

Časový harmonogram čerpání rezerv:

Práce na opravách budou zahájeny v roce 2010.

Společnost Autonova Brno, s. r. o. při vytváření rezervy na opravu mycí linky vyhotovila inventární kartu rezervy, která slouží jako důkazní prostředek pro provádění dokladové inventury rezerv, které rezervy podléhají. V tabulce 5 je tato inventární karta rezervy zobrazena. Zahrnuje plán tvorby a čerpání rezervy na opravu mycí linky.

Tabulka 5: Inventární karta rezervy na opravu mycí linky

Inventární karta rezervy 451/001							
Titul rezervy: rezerva na opravu mycí linky dle ZOR							
Účetní jednotka: Autonova Brno, s. r. o.							
Inventární č. rezervy: 001							
Rok zahájení tvorby: 2008							
Rok předpokládaného zahájení a dokončení opravy: 2010							
Počet let tvorby: 2							
Celková výše rezervy: 450 000							
Plán v Kč			Skutečnost v Kč				
Rok	Čerpání	Tvorba	Datum	Doklad	Čerpání	Tvorba	KZ.
2008		225 000					
2009		225 000					
2010	450 000						

Zdroj: vlastní zpracování

3.1.1 Tvorba a vykazování rezerv dle české účetní legislativy

Společnost Autonova Brno, s. r. o. zahájila v roce 2008 tvorbu rezervy na opravu mycí linky v hodnotě 225 000 Kč. Tabulka 6 zobrazuje účetní zachycení tvorby rezervy v účetním deníku.

Tabulka 6: Účetní zachycení tvorby rezervy v roce 2008 a 2009

Číslo	Popis účetní operace	Částka v Kč	MD	D
1.	Tvorba rezervy na opravu mycí linky v r. 2008	225 000	552	451
2.	Tvorba rezervy na opravu mycí linky v r. 2009	225 000	552	451

Zdroj: vlastní zpracování

Tvorba rezervy na opravu mycí linky v hodnotě 225 000 Kč byla zaúčtována na vrub nákladů běžného období, tím došlo k navýšení nákladů a zároveň ke snížení hospodářského výsledku. Tento náklad na tvorbu rezervy na opravu mycí linky se řadí mezi daňově uznatelné náklady, který v roce 2008 způsobuje snížení základu daně z příjmů. Tvorbou rezervy dochází i ke zvýšení hodnoty závazků, konkrétně ke zvýšení cizích zdrojů financování, kde jsou rezervy zařazeny.

Zároveň se zaúčtováním tvorby rezervy dochází k zapsání tvorby rezervy na inventární kartu rezervy. Výňatek z inventární karty rezervy na opravu mycí linky zobrazuje tabulka 7.

Tabulka 7: Výňatek z inventární karty rezervy na opravu mycí linky za rok 2008

Skutečnost v Kč				
datum	doklad	zúčtování	tvorba	KZ
31.12.2008	VÚD		225 000	225 000

Zdroj: vlastní zpracování

V dalším zdaňovacím období v roce 2009 pokračuje společnost Autonova Brno, s. r. o. v tvorbě rezervy na opravu mycí linky. Zákon č. 2/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, přinesl v zákoně o rezervách podstatnou novelu, která nabyla účinnosti od 1. ledna 2009. Rezervy tvořené podle zákona o rezervách jsou daňově účinné, pokud budou peněžní prostředky v plné výši rezervy připadající na jedno zdaňovací období převedeny na samostatný účet v bance se sídlem na území členského státu Evropské unie, který je veden v českých korunách nebo v eurech a je určen výhradně pro ukládání prostředků rezerv tvořených podle zákona o rezervách, a to nejpozději do termínu pro podání daňového přiznání. Společnost Autonova Brno, s. r. o. vzala tuto novelu na vědomí a při tvorbě rezervy v hodnotě 225 000 Kč vložila peněžní prostředky do banky na zvláštní účet rezerv do termínu podání přiznání za zdaňovací období 2009. Zaúčtování tvorby rezervy v roce 2009 zobrazuje tabulka 6 na straně 44.

V roce 2009 byla opět tvorba rezervy na opravu mycí linky zaúčtována na vrub nákladů běžného období a tím došlo k navýšení nákladů. Náklad v hodnotě 225 000 Kč je

daňově uznatelným nákladem a v roce 2009 snížil jak výsledek hospodaření, tak i základ daně z příjmů. Rovněž došlo ke zvýšení hodnoty závazků.

Společnost Autonova Brno, s .r .o. tvorbu rezervy v roce 2009 zapsala do inventární karty rezervy. Výňatek z inventární karty rezervy na opravu mycí linky za rok 2009 zobrazuje tabulka 8.

Tabulka 8: Výňatek z inventární karty rezervy na opravu mycí linky za rok 2009

Skutečnost v Kč				
Datum	Doklad	Zúčtování	Tvorba	KZ
31.12.2008	VÚD		225 000	225 000
31.12.2009	VÚD		225 000	450 000

Zdroj: vlastní zpracování

V roce 2010 bude zahájena a dokončena oprava mycí linky. Náklady na opravu mycí linky podle předběžného propočtu provedeného dodavatelem činily 450 000 Kč, ale podle přijaté faktury od dodavatele, byly skutečné náklady po provedené opravě vyčísleny ve výši 460 000 Kč. Účetní zachycení všech účetních případů, které se staly v roce 2010 jsou uvedeny v tabulce 9.

Tabulka 9: Účetní zachycení účetních případů v roce 2010

Číslo	Popis účetní operace	Částka v Kč	MD	D
1.	Oprava mycí linky – dodavatelská faktura: Závazek celkem (cena včetně DPH) Cena bez DPH DPH 19 %	547 400 460 000 84 400	 511 343	321
2.	Rozpuštění rezervy na opravu mycí linky	450 000	541	552

Zdroj: vlastní zpracování

Vynaložené náklady na opravu mycí linky ve výši 460 000 Kč jsou sníženy o částku 450 000 Kč, která představuje čerpání rezervy. Rozpuštění rezervy na opravu mycí linky vyvolalo snížení daňového základu o částku 10 000 Kč. Ztráta ve výši 10 000 Kč je výsledkem hospodaření za rok 2010, jenž je ztrátou účetní i ztrátou daňovou.

Společnost Autonova Brno, s. r.o. zachytila rozpuštění rezervy na opravu mycí linky i do inventární karty rezervy. Tabulka 10 zobrazuje výňatek z inventární karty rezervy na opravu mycí linky za rok 2010.

Tabulka 10: Výňatek z inventární karty rezervy na opravu mycí linky za rok 2010

Skutečnost v Kč				
Datum	Doklad	Zúčtování	Tvorba	KZ
31.12.2008	VÚD		225 000	225 000
31.12.2009	VÚD		225 000	450 000
31.12.2010	VÚD	450 000		0

Zdroj: vlastní zpracování

3.1.2 Tvorba a vykazování rezerv dle IFRS/IAS

Rezerva na opravu mycí linky, jejíž tvorbu se rozhodla společnost Autonova Brno, s. r. o. v roce 2008 zahájit, nesmí být podle standardu IAS 37 vykázána, neboť nesplňuje podmínky pro uznání rezervy a v okamžiku, kdy je tato rezerva společností Autonova Brno, s. r. o. tvořena, neexistuje žádný závazek, ať už smluvní nebo mimosmluvní, tuto opravu realizovat. Standard IAS 37 neuznává rezervu na opravu mycí linky také z toho důvodu, že existuje možnost komponentního odpisování.

Komponentní odpisování spočívá v tom, že mycí linka v pořizovací hodnotě 1 200 000 Kč je rozložena na jednotlivé komponenty²⁴, které mají různou dobu použitelnosti a tyto součásti se odpisují samostatně. Jedná se např. o kartáče mycí linky v pořizovací hodnotě 200 000 Kč, které mají nižší dobu použitelnosti, než ostatní součásti mycí linky. Výměnu či nahrazení kartáčů mycí linky je třeba uskutečnit po 25 000 umytí aut. Z toho vyplývá, že celková doba použitelnosti kartáčů mycí linky vychází na 3 roky, neboť společnost Autonova Brno, s. r. o. je schopna denně umýt 30 aut. Podle IFRS se tedy mycí linka bude odpisovat 5 let z hodnoty 1 000 000 Kč a kartáče mycí linky pouze 3 roky z hodnoty 200 000 Kč. Naopak podle české účetní legislativy je mycí linka odpisována jednotně jako celek 5 let z celkové hodnoty 1 200 000 Kč. Rozdíl mezi těmito metodami odpisování znázorňují následující výpočty.

²⁴ Komponentou se může rozumět dlouhodobý hmotný majetek, u něhož dochází během jeho doby životnosti k významným opravám či výměně významných částí a dílů.

Výpočet odpisů komponentním odpisováním dle IFRS

$$\text{mycí linka} = \frac{1\,000\,000}{5} = 200\,000 \text{ Kč}$$

$$\text{komponenta} = \frac{200\,000}{3} = 66\,667 \text{ Kč}$$

Celkové odpisy mycí linky dle IFRS jsou v hodnotě 266 667 Kč.

Výpočet odpisů dle České účetní legislativy

$$\text{mycí linka} = \frac{1\,200\,000}{5} = 240\,000 \text{ Kč}$$

Celkové odpisy dle České účetní legislativy jsou v hodnotě 240 000 Kč.

Z výše uvedených výpočtů vyplývá, že odpisy mycí linky dle české účetní legislativy ve srovnání s metodou komponentního odpisování dle IFRS jsou podhodnoceny a rezerva na opravu mycí linky je tvořena jako doplněk nedostatečně vysokých odpisů dlouhodobého majetku.

Počínaje dnem 1. ledna 2010 má však společnost Autonova Brno, s. r. o. možnost využít komponentní způsob odpisování, neboť dne 30. prosince byla vyhlášena novela č. 469/2008 Sb., kterou se mění vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, která nově upravuje metodu komponentního odpisování. Kvůli nutným souvisejícím úpravám daňových zákonů a z potřeby upravit zákonnou úpravu daňových rezerv na opravy dlouhodobého hmotného majetku je platnost tohoto ustanovení odsunuta na 1. ledna 2010.

3.2 Dopad rozdílů v tvorbě a prezentaci rezerv dle české účetní legislativy a dle IFRS na účetní závěrku

Jedním z rozdílů mezi Českou účetní legislativou a IFRS/IAS v tvorbě a prezentaci rezerv je tvorba a vykazování rezervy na opravu hmotného majetku. Zatímco dle české účetní legislativy může společnost Autonova Brno, s. r. o. rezervu na opravu mycí linky tvořit a vykázat, dle IFRS/IAS není tato rezerva přípustná. Tabulka 11 zobrazuje rozdíl v tvorbě a čerpání rezervy na opravu mycí linky dle české účetní legislativy a dle IFRS/IAS.

Tabulka 11: Tvorba a čerpání rezervy na opravu mycí linky dle ČÚL a IFRS/IAS

Rok	Rezervy dle ČÚL	Rezervy dle IFRS/IAS
2008	225 000	0
2009	225 000	0
2010	-450 000	0

Zdroj: vlastní zpracování

Výsledek hospodaření za rok 2008, který je Společností Autonova Brno, s. r. o. vykázán dle české účetní legislativy, je snížen tvorbou rezervy na opravu mycí linky a odpisy této mycí linky na rozdíl od výsledku hospodaření dle IFRS/IAS, který není tvorbou rezervy na opravu mycí linky ovlivněn a pouze je snížen odpisy mycí linky a komponenty. Rovněž v roce 2009 vytvořená rezerva na opravu mycí linky způsobuje stejný dopad na výsledek hospodaření jako v roce 2008. Výsledek hospodaření dle české účetní legislativy je nižší než výsledek hospodaření dle IFRS/IAS. V roce 2010 dochází k čerpání rezervy na opravu mycí linky a tím je výsledek hospodaření dle české účetní legislativy zvýšen, ale skutečné náklady na opravu mycí linky se od předpokládaných nákladů lišily o 10 000 Kč a tato skutečnost způsobila, že výsledek hospodaření dle české účetní legislativy byl snížen o tuto částku. Ve srovnání s výsledkem hospodaření dle IFRS/IAS, je výsledek hospodaření dle české účetní legislativy vyšší.

Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo vymezit rozdíly ve vykazování rezerv dle české účetní legislativy a dle IFRS a definovat jejich dopad na výkonnost a finanční pozici podnikatelského subjektu.

V teoretické části jsem se nejdříve zabývala vykazováním rezerv dle české účetní legislativy a dle IFRS. Po důkladné analýze těchto dvou účetních systémů jsem vymezila nejdůležitější rozdíly v oblasti tvorby a vykazování rezerv.

Obecně jsou rezervy dle české účetní legislativy rámcově srovnatelné s IFRS. Pouze definice rezervy v IFRS i kritéria pro její účtování a oceňování jsou podstatně podrobnější než v české účetní legislativě. Standard IAS 37 se zabývá důsledně definováním obecných pojmů, na rozdíl od české účetní legislativy, kde právě definování obecných pojmů zcela chybí. Standard IAS 37 uplatňuje také definice podmíněných aktiv a podmíněných závazků, které česká účetní legislativa vůbec nezná.

Rezerva je podle české účetní legislativy určena k pokrytí budoucích závazků nebo výdajů, u nichž je znám účel, je pravděpodobné, že nastanou, avšak není jistá částka nebo datum k němuž vzniknou. Odlišně je tomu tak v IFRS, kde rezerva je současným závazkem, který vznikl na základě minulých událostí, je vysoce pravděpodobné, že jeho vypořádání povede k odtoku prostředků a lze rovněž provést spolehlivý odhad jeho výše. Jedná se tedy již o existující závazek, jehož výše a časový rozvrh je nejistý. V české účetní legislativě tedy nejsou definovány speciální kritéria pro vykazování rezerv. V právních předpisech existuje pouze obecný požadavek na tvorbu rezerv na rizika a ztráty z podnikání a na restrukturalizaci. V případě požadavků, které se týkají zákonných rezerv, jsou upraveny zvláštními předpisy.

Dalším rozdílem mezi českou účetní legislativou a IFRS v oblasti tvorby a vykazování rezerv je jejich oceňování. Podle standardu IAS 37 se rezerva oceňuje částkou, která musí být stanovena na základě nejlepšího odhadu peněžních toků nezbytných k vypořádání současně existujícího závazku vykázaného k rozvahovému dni. Rovněž je

možné rezervu ocenit v současné hodnotě budoucích výdajů pouze v případě, že k vypořádání závazku bude docházet v několika budoucích obdobích, k vypořádání závazku bude docházet v období, které bezprostředně nenásleduje po účetním období, ve kterém je rezerva uznána a dopad časové hodnoty peněz je významný. Ve srovnání s IFRS nepracuje česká účetní legislativa s pojmem reálná hodnota a ani neobsahuje žádná speciální kritéria, která se týkají oceňování rezerv.

Standard IAS 37 se dále zaměřuje na tři specifické případy. Tím prvním je rezerva na budoucí provozní ztráty, která se nesmí vykázat, neboť nesplňuje definici závazku a kritéria pro uznání rezervy na rozdíl od české účetní legislativy, kdy lze vytvářet rezervu na opravu hmotného majetku a rezervu na rizika a ztráty. Dalším specifickým případem je rezerva na nevýhodné smlouvy, která se podle standardu IAS 37 vykazuje v případě, kdy podnik má nevýhodně uzavřenou smlouvu, ze které není možnost odstoupit. V české účetní legislativě nejsou požadavky na tvorbu rezervy na nevýhodné smlouvy řešeny. Platí pouze obecná kritéria na tvorbu rezerv v případě očekávaných rizik a ztrát. Posledním specifickým případem je rezerva na restrukturalizaci. Restrukturalizace je v české účetní legislativě definována obdobně jako v IFRS, avšak česká účetní legislativa na rozdíl od IFRS nespecifikuje podmínky, kdy může být rezerva na restrukturalizaci vykázána.

Posledním rozdílem ve vykazování rezerv je jejich zveřejňování. Podle standardu IAS 37 jsou definovány přesné údaje, které jsou požadovány pro každou kategorii rezerv. V české účetní legislativě tyto údaje nejsou stanoveny.

Zjištěné teoretické poznatky jsem následně využila v praktické části bakalářské práce, kde jsem se zabývala problematikou vykazování rezerv ve společnosti Autonova Brno, s. r. o., konkrétně tvorbou a vykazováním rezervy na opravu hmotného majetku, která patří v České republice k nejčastěji vytvářeným rezervám, a to jak z hlediska české účetní legislativy, tak i dle IFRS. Na závěr jsem vyhodnotila dopady rozdílů v tvorbě a vykazování rezervy na opravu hmotného majetku dle české účetní legislativy a dle IFRS na účetní závěrku společnosti Autonova Brno, s. r. o.

Společnost Autonova Brno, s. r. o. se v roce 2008 a 2009 rozhodla vytvořit rezervu na opravu hmotného majetku, konkrétně na opravu mycí linky v hodnotě 225 000 Kč. Rezervu na opravu mycí linky může společnost Autonova Brno, s. r. o. podle české účetní legislativy vytvořit a vykázat. Tvorba této rezervy způsobuje, že dochází k navýšení nákladů i ke zvýšení hodnoty závazků, a zároveň dochází ke snížení výsledku hospodaření. Náklad na tvorbu rezervy se rovněž řadí mezi daňově uznatelný náklad, který způsobuje snížení základu daně z příjmů. V roce 2010 bude oprava mycí linky zahájena a dokončena. Skutečné náklady na opravu mycí linky převyšují předběžné náklady o částku 10 000 Kč, která je ztrátou v roce 2010 daňovou i účetní.

Tvorba rezervy na opravu mycí linky je naopak podle IFRS nepřípustná, neboť dle standardu IAS 16 existuje možnost komponentního odpisování, jenž umožňuje rozložit hmotný majetek na jednotlivé komponenty, které mají různou dobu použitelnosti a odpisují se individuálně. Rezerva na opravu hmotného majetku je tím pádem dle české účetní legislativy tvořena jako doplněk nedostatečně vysokých odpisů.

Dopad rozdílu ve vykazování rezervy na opravu hmotného majetku dle české účetní legislativy a dle IFRS je ten, že v roce tvorby rezervy je výsledek hospodaření zjištěný dle pravidel české účetní legislativy nižší než podle IFRS. Výsledek hospodaření zjištěný dle pravidel české účetní legislativy je snížen tvorbou rezervy a odpisy mycí linky na rozdíl od výsledku hospodaření zjištěného dle pravidel IFRS, který je snížen pouze odpisy mycí linky a komponenty. V roce čerpání rezervy je naopak výsledek hospodaření zjištěný podle pravidel české účetní legislativy vyšší než výsledek hospodaření zjištěný dle pravidel IFRS.

Počínaje dnem 1. 1. 2010 má společnost Autonova Brno, s. r. o. možnost využít komponentního způsobu odpisování i při vykazování účetních informací dle české účetní legislativy. Domnívám se, že zavedení této metody přispěje k dalšímu kroku přibližování se české účetní legislativy k IFRS.

Seznam použitých zdrojů

Knihy

- [1] DVOŘÁKOVÁ, D. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IAS/IFRS*. 2. vydání. 2008. ISBN 978-80-251-1950-1.
- [2] FICBAUER, D. a FICBAUER, J. *Mezinárodní účetní a daňové standardy*. 1. vydání. 2007. ISBN 978-80-87071-41-0.
- [3] FIŠEROVÁ, E. a kol. *Abeceda účetnictví pro podnikatele*. 6. vydání. 2008. ISBN 978-80-7263-450-7.
- [4] KOVANICOVÁ, D. *Finanční účetnictví: světový koncept IFRS/IAS*. 5. vydání. 2005. ISBN 80-7273-129-7.
- [5] KOVANICOVÁ, D. *Jak porozumět světovým, evropským, českým účetním výkazům*. 1. vydání. 2004. ISBN 80-7273-095-9.
- [6] KRUPOVÁ, L. *IFRS: mezinárodní standardy účetního výkaznictví*. 1. vydání. 2009. ISBN 978-80-86324-76-0.
- [7] KYNCLOVÁ, D. *Účetní závěrka v příkladech*. 1. vydání. 2007. ISBN 978-80-251-1565-7.
- [8] PILAŘOVÁ, I. *Účetní a daňové problémy právnických osob v praxi*. 4. vydání. 2008. ISBN 978-80-247-2539-0.
- [9] RYNEŠ, P. *Podvojně účetnictví a účetní závěrka*. 8. vydání. 2008. ISBN 878-80-7263-437-8.
- [10] SCHIFFER, V. *Inventarizace v praxi: otázky a odpovědi*. 1. vydání. 2006. ISBN 80-247-1921-5.
- [11] SEDLÁČEK, J. a kol. *Základy finančního účetnictví*. 1. vydání. 2005. ISBN 80-86119-95-5.
- [12] STROUHAL, J. a ŽIDLICKÁ, R. *Účetnictví 2008: Velká kniha příkladů*. 1. vydání. 2008. ISBN 978-80-251-1910-5.
- [13] ŠRÁMKOVÁ, A. a JANOUŠKOVÁ, M. *IAS/IFRS: mezinárodní standardy účetního výkaznictví*. 1. vydání. 2008. ISBN 978-80-86716-44-2.

Zákony

- [14] Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v aktuálním znění.

- [15] Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, v aktuálním znění.

Směrnice a vyhlášky

- [16] České účetní standardy pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č. 500/2002 Sb. ze dne 31. prosince 2003.
- [17] Opatření č. 281/89 759/2001, kterým se stanoví účtová osnova a postupy účtování pro podnikatele ze dne 13. listopadu 2001.
- [18] Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., zákona o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví ze dne 6. listopadu 2002.

Internetové zdroje

- [19] Deloitte. *IFRS do kapsy: Průvodce mezinárodními standardy účetního výkaznictví*. [online] 2007 [2009-05-02]. Dostupné z <http://www.iasplus.com/dttdpubs/2007pocketczech.pdf>
- [20] Deloitte. *Komponentní způsob odepisování*. [online] 2009 [cit. 2009-05-15]. Dostupné z <http://www.deloitte.com.sg/dtt/newsletter/0,1012,cid%253D248077%2526pv%253DY,00.html#a01>
- [21] Ernst & Young. *Přehled rozdílů mezi Mezinárodními standardy finančního výkaznictví a Českou účetní legislativou*. [online] 2005 [cit. 2009-04-13]. Dostupné z http://www.mfcr.cz/cps/rde/rbcr/IFRS_CAL_Comparison_CZ.pdf
- [22] MÜLLEROVÁ, L. *I-3 Rezerva na splatnou daň* [online] 2005 [cit. 2009-03-27]. Dostupné z <http://www.nur.cz/content/view/20/40/>
- [23] PEŠTUKA, J. *K některým otázkám účtování v lesním hospodářství* [online] 2000. [cit. 2009-03-10]. Dostupné z <http://lesprace.silvarium.cz/content/view/1686/145/>

Seznam tabulek

Tabulka 1: Maximální doba tvorby rezervy na opravu hmotného majetku

Tabulka 2: Přehled předkontací účtování o tvorbě rezerv

Tabulka 3: Přehled předkontací účtování o čerpání (resp. zrušení) rezerv

Tabulka 4: Výňatek z části pasiv výkazu rozvaha

Tabulka 5: Inventární karta rezervy na opravu mycí linky

Tabulka 6: Účetní zachycení tvorby rezervy v roce 2008 a 2009

Tabulka 7: Výňatek z inventární karty rezervy na opravu mycí linky za rok 2008

Tabulka 8: Výňatek z inventární karty rezervy na opravu mycí linky za rok 2009

Tabulka 9: Účetní zachycení účetních případů v roce 2010

Tabulka 10: Výňatek z inventární karty rezervy na opravu mycí linky za rok 2010

Tabulka 11: Tvorba a čerpání rezervy na opravu mycí linky dle ČÚL a IFRS/IAS

Seznam obrázků a schémat

Obrázek 1: Posloupnost v právním systému

Schéma 1: Účtování o zákonných rezervách

Schéma 2: Účtování o ostatních rezervách

Seznam příloh

Příloha 1: Seznam Českých účetních standardů

Příloha 2: Výkony, na které lze tvořit rezervu na pěstební činnost

Příloha 3: Použitý účtový rozvrh

Příloha 4: Seznam platných Mezinárodních účetních standardů IAS

Příloha 5: Seznam platných Mezinárodních standardů finančního výkaznictví

Příloha 6: Rozhodovací diagram pro tvorbu rezerv

Příloha 1: Seznam Českých účetních standardů pro podnikatele

- 001 – Účty a zásady účtování na účtech
- 002 – Otevírání a uzavírání účetních knih
- 003 – Odložená daň
- 004 – Rezervy
- 005 – Opravné položky
- 006 – Kurzové rozdíly
- 007 – Inventarizační rozdíly a ztráty v rámci norem přirozených úbytků
- 008 – Operace s cennými papíry a podíly
- 009 – Deriváty
- 010 – Zvláštní operace s pohledávkami
- 011 – Operace s podnikem
- 012 – Změny vlastního kapitálu
- 013 – Dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek
- 014 – Dlouhodobý finanční majetek
- 015 – Zásoby
- 016 – Krátkodobý finanční majetek a krátkodobé bankovní závazky
- 017 – Zúčtovací vztahy
- 018 – Kapitálové účty a dlouhodobé závazky
- 019 – Náklady a výnosy
- 020 – Konsolidace
- 021 – Vyrovnání, nucené vyrovnání, konkurz a likvidace
- 022 – Inventarizace majetku a závazků při převodech majetku státu na jiné osoby
- 023 – Přehled o peněžních tocích

Příloha 2: Výkony uznané jako náklad (výdaj) pro tvorbu rezervy na pěstební činnost

1. Obnova lesa výsevem osiva
  - a) první výsev osiva
  - b) opakovaný výsev osiva.
2. Obnova lesa sadbou
  - a) první sadba
  - b) opakovaná sadba.
3. Příprava půdy pro obnovu lesa
  - a) příprava půdy pro přirozenou obnovu lesa
  - b) příprava půdy pro obnovu lesa výsevem osiva
  - c) příprava půdy pro obnovu lesa sadbou.
4. Ošetřování dřevin mladých lesních porostů.
5. Mechanická a chemická ochrana mladých lesních porostů proti zvěři.
6. Zřizování oplocenek při oplocování mladých lesních porostů.
7. Ochrana mladých lesních porostů
  - a) proti buření
  - b) proti hlodavcům
  - c) proti klikorohu borovému
  - d) výsek plevelných dřevin.
8. Prořezávky, prostřihávky a výkony spojené s vytvořením rozčleňovací linie.
9. Ochrana lesa proti zvěři mechanická, chemická, údržba a opravy oplocenek.
10. Ochrana lesa proti hmyzím škůdcům.
11. Hnojení lesních porostů.
12. Vyvětňování lesních porostů.
13. Odstraňování klesu.
14. Probírky do 40 let věku lesních porostů.
15. Opatření k obnově porostů s nevhodnou nebo náhradní dřevinnou skladbou.

Příloha 3: Použitý účtový rozvrh pro podnikatele

Účtová třída 0 – Dlouhodobý majetek

01 - Dlouhodobý nehmotný majetek

- 010 - Dlouhodobý nehmotný majetek
- 011 - Zřizovací výdaje
- 012 - Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje
- 013 - Software
- 012 - Ocenitelná práva
- 019 - Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek

02 - Dlouhodobý hmotný majetek odpisovaný

- 021 - Stavby
- 022 - Samostatné movité věci a soubory movitých věcí
- 025 - Pěstitelské celky trvalých porostů
- 026 - Základní stádo a tažná zvířata
- 029 - ostatní dlouhodobý hmotný majetek

03 - Dlouhodobý hmotný majetek neodpisovaný

- 031 - Pozemky
- 032 - Umělecká díla a sbírky

04 - Pořízení dlouhodobého majetku

- 040 - Pořízení dlouhodobého majetku
- 041 - Pořízení dlouhodobého nehmotného majetku
- 042 - Pořízení dlouhodobého hmotného majetku
- 043 - Pořízení dlouhodobého finančního majetku

05 - Poskytnuté zálohy na dlouhodobý majetek

- 050 - Poskytnuté zálohy na dlouhodobý majetek
- 051 - Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek
- 052 - Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný Majetek
- 053 - Poskytnuté zálohy na dlouhodobý finanční majetek

06 - Dlouhodobý finanční majetek

- 061 - Podílové cenné papíry a podíly v podnicích s rozhodujícím vlivem
- 062 - Podílové cenné papíry a podíly v podnicích s podstatným vlivem
- 063 - Realizované cenné papíry a podíly
- 065 - dlužné cenné papíry držené do splatnosti
- 066 - Půjčky podnikům ve skupině
- 067 - Ostatní půjčky
- 069 - Ostatní dlouhodobý finanční majetek

07 - Oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku

- 070 - Oprávky k dlouhodobému nehmotnému Majetku
- 071 - Oprávky ke zřizovacím výdajům

- 072 - Oprávky k nehmotným výsledkům výzkumu a vývoje

- 073 - Oprávky k softwaru

- 074 - Oprávky k ocenitelným právům

- 079 - Oprávky k ostatnímu dlouhodobému nehmotnému majetku

08-Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku

- 081 - Oprávky ke stavbám

- 082 - Oprávky k samostatným movitým věcem a souborům movitých věcí

- 085 - Oprávky k pěstitelským celkům trvalých porostů

- 086 - Oprávky k základnímu stádu a tažných zvířatům

- 089 - Oprávky k ostatnímu dlouhodobému hmotnému majetku

09 - Opravné položky k dlouhodobému majetku

- 091 - Opravná položka k dlouhodobému nehmotnému majetku

- 092 - Opravná položka k dlouhodobému hmotnému majetku

- 093 - Opravná položka k dlouhodobému nedokončenému nehmotnému majetku

- 094 - Opravná položka k dlouhodobému nedokončenému hmotnému majetku

- 095 - Opravná položka k poskytnutým zálohám

- 096 - Opravná položka k dlouhodobému finančního majetku

- 097 - Opravná položka k nabytému majetku

- 098 - Oprávky k opravné položce k nabytému majetku

Účtová třída 1 - Zásoby

11 - Materiál

- 111-Pořízení materiálu

- 112 - Materiál na skladě

- 119 - Materiál na cestě

12 - Zásoby vlastní výroby

- 121 - Nedokončená výroba

- 122 - Polotovary vlastní výroby

- 123 - Výrobky

- 124 - Zvířata

13 - Zboží

- 131 - Pořízení zboží

- 132 - Zboží na skladě a v prodejnách

- 139 - Zboží na cestě

19 - Opravné položky k zásobám

- 191 - Opravná položka k materiálu
- 192 - Opravná položka k nedokončené výrobě
- 193 - Opravná položka k polotovarům vlastní výroby
- 194 - Opravná položka k výrobkům
- 195 - Opravná položka ke zvířatům
- 196 - Opravná položka ke zboží

Účtová třída 2 - Finanční účty**21 - Peníze**

- 210 - Peníze
- 211 - Pokladna
- 213 - Ceniny

22 - Účty v bankách

- 221 - bankovní účty

23 - Běžné bankovní úvěry

- 231 - Krátkodobé bankovní úvěry
- 232 - Eskontní úvěry

24 - Jiné krátkodobé finanční výpomoci

- 241 - Emitované krátkodobé dluhopisy
- 249 - Ostatní krátkodobé finanční výpomoci

25 - Krátkodobý finanční majetek

- 251 - Majetkové cenné papíry k obchodování
- 252 - Vlastní akcie a vlastní obchodní podíly
- 253 - Dlužné cenné papíry k obchodování
- 255 - Vlastní dluhopisy
- 256 - dlužné cenné papíry se splatností do jednoho roku držené do splatnosti
- 257 - Ostatní realizovatelné cenné papíry
- 259 - Pořizování krátkodobého finančního majetku

26 - Převody mezi finančními účty

- 261 - Peníze na cestě

29 - Opravné položky ke krátkodobému finančnímu majetku

- 291 - Opravná položka ke krátkodobému finančnímu majetku

Účtová třída 3 - Zúčtovací vztahy**31 - Pohledávky**

- 311 - Odběratelé
- 312 - Směnky k inkasu
- 313 - Pohledávky za eskontované cenné papíry
- 314 - Poskytnuté provozní zálohy
- 315 - Ostatní pohledávky

32 - Závazky

- 321 - Dodavatelé
- 322 - Směnky k úhradě
- 324 - Přijaté zálohy

325 - Ostatní závazky**33 - Zúčtování se zaměstnanci a institucemi**

- 331 - Zaměstnanci
- 333 - Ostatní závazky vůči zaměstnancům
- 335 - Pohledávky za zaměstnanci
- 336 - Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění

34 - Zúčtování daní a dotací

- 341 - Daň z příjmů
- 342 - Ostatní přímé daně
- 343 - Daň z přidané hodnoty
- 345 - Ostatní daně a poplatky
- 346 - Dotace ze státního rozpočtu
- 347 - Ostatní dotace

35 - Pohledávky ke společníkům a sdružení

- 351 - Pohledávky k podnikům ve skupině
- 353 - Pohledávky za upsaný vlastní kapitál
- 354 - Pohledávky za společníky při úhradě ztráty
- 355 - Ostatní pohledávky za společníky
- 358 - Pohledávky k účastníkům sdružení

36 - Závazky ke společníkům a sdružení

- 361 - Závazky k podnikům ve skupině
- 364 - Závazky ke společníkům při rozdělování zisku
- 365 - Ostatní závazky ke společníkům
- 366 - Závazky ke společníkům a členům družstva ze závislé činnosti
- 367 - Závazky z upsaných nesplacených cenných papírů a vkladů
- 368 - Závazky k účastníkům sdružení

37 - Jiné pohledávky a závazky

- 371 - Pohledávky z prodeje podniku
- 372 - Závazky z koupě podniku
- 373 - Pohledávky a závazky z pevných termínových operací
- 374 - Pohledávky z pronájmu
- 375 - Pohledávky z emitovaných dluhopisů
- 376 - Nakoupené opce
- 377 - Prodané opce
- 378 - Jiné pohledávky
- 379 - Jiné závazky

38 - Přechné účty aktiva a pasiv

- 381 - Náklady příštích období
- 382 - Komplexní náklady příštích období
- 383 - Výdaje příštích období
- 384 - Výnosy příštích období
- 385 - Příjmy příštích období
- 386 - Kurzové rozdíly aktivní
- 387 - Kurzové rozdíly pasivní
- 388 - Dohadné účty aktivní
- 389 - Dohadné účty pasivní

39-Opravná položka k zúčtovacím vztahům a vnitřní zúčtování

- 391 - Opravná položka k pohledávkám
- 395 - vnitřní zúčtování
- 398 - Spojovací účet při sdružení

Účtová třída 4 - Kapitálové účty a dlouhodobé

41 - Základní kapitál a kapitálové fondy

- 411 - Základní kapitál
- 412 - Emisní ážio
- 413 - Ostatní kapitálové fondy
- 414 - Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků
- 418 - Oceňovací rozdíly z přecenění při přeměnách
- 419 - Změny základního kapitálu

42 - Fondy ze zisku a převedené výsledky hospodaření

- 421 - Zákonný rezervní fond
- 422 - Nedělitelný fond
- 423 - Statutární fondy
- 427 - Ostatní fondy
- 428 - Nerozdělený zisk minulých let
- 429 - Neuhrazená ztráta minulých let

43 - Výsledek hospodaření

- 431 - Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení

45 – Rezervy

- 451 - Rezervy zákonné
- 459 - Ostatní rezervy

46 - Bankovní úvěry

- 461 - Bankovní úvěry

47 - Dlouhodobé závazky

- 471 - Dlouhodobé závazky k podnikům ve skupině
- 473 - Emitované dluhopisy
- 474 - Závazky z pronájmu
- 475 - Dlouhodobé přijaté zálohy
- 478 - Dlouhodobé směnky k úhradě
- 479 - Ostatní dlouhodobé závazky

48 - Odložený daňový závazek a pohledávka

- 481 - Odložený daňový závazek a pohledávka

49 - Individuální podnikatel

- 491 - Účet individuálního podnikatele

Účtová třída 5-Náklady

50-spotřebované nákupy

- 500-Spotřebované nákupy
- 501 - Spotřeba materiálu
- 502 - Spotřeba energie
- 503 - spotřeba ostatních neskladovatelných dodávek

- 504 - Prodané zboží

51 - Služby

- 510 - Služby
- 511 - Opravy a udržování
- 512 - Cestovné
- 513 - Náklady na reprezentaci
- 518 - Ostatní služby

52 - Osobní náklady

- 520 - Osobní náklady
- 521 - Mzdové náklady
- 522 - Příjmy společníků a členů družstva a ze závislé činnosti
- 523 - Odměny členům orgánů společnosti a družstva
- 524 - Zákonné sociální pojištění
- 525 - Ostatní sociální pojištění
- 526 - Sociální náklady individuálního podnikatele
- 527 - Zákonné sociální náklady
- 528 - Ostatní sociální náklady

53 - Daně a poplatky

- 530 - Daně a poplatky
- 531 - Daň silniční
- 532 - Daň z nemovitosti
- 538 - Ostatní daně a poplatky

54 - Jiné provozní náklady

- 540 - Jiné provozní náklady
- 541 - Zůstatková cena prodaného dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku
- 542 - Prodaný materiál
- 543 - Dary
- 544 - Smluvní pokuty a úroky z prodlení
- 545 - Ostatní pokuty a penále
- 546 - Odpis pohledávky
- 548 - Ostatní provozní náklady
- 549 - Manka a škody

55 - Odpisy, rezervy a opravné položky provozních nákladů

- 551 - Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku
- 552 - Tvorba zákonných rezerv
- 554 - Tvorba ostatních rezerv
- 555 - Zúčtování komplexních nákladů příštích období
- 557 - Zúčtování oprávek k opravné položce k nabytému majetku
- 558 - Tvorba zákonných opravných položek
- 559 - Tvorba opravných položek

56 - Finanční náklady

- 560 - Finanční náklady
- 561 - Prodané cenné papíry a podíly
- 562 – Úroky
- 563 - Kurzové ztráty

564 - Náklady z přecenění majetkových cenných papírů
566 - Náklady z finančního majetku
567 - Náklady z derivátových operací
568 - Ostatní finanční náklady
569 - Manka a škody na finančním majetku

57 - Rezervy a opravné položky finančních nákladů

574 - Tvorba rezerv
579 - Tvorba opravných položek

58 - Mimořádné náklady

580 - Mimořádné náklady
581 - Náklady na změnu metody
582 - Škody
584 - Tvorba rezerv
588 - Ostatní mimořádné náklady
589 - Tvorba opravných položek

59 - Daně z příjmů a převodové účty

591 - Daň z příjmů z běžné činnosti-splatná
592 - Daň z příjmů z běžné činnosti-odložená
593 - Daň z příjmů z mimořádné činnosti-splatná
594 - Daň z příjmů z mimořádné činnosti-odložená
595 - Dodatečné odvody daně z příjmů
596 - Převod podílu na výsledku hospodaření společníkům
597 - Převod provozních nákladů
598 - Převod finančních nákladů

Účtová třída 6-Výnosy

60 - Tržby za vlastní výkony a zboží

600 - Tržby za vlastní výkony a zboží
601 - Tržby za vlastní výrobky
602 - Tržby z prodeje služeb
604 - Tržby za zboží

61 - Změny stavu vnitropodnikových zásob

610 - Změny stavu vnitropodnikových zásob
611 - Změna stavu nedokončené výroby
612 - Změna stavu polotovaru
613 - Změna stavu výrobků
614 - Změna stavu zvířat

62 - Aktivace

620 - Aktivace
621 - Aktivace materiálu a zboží
622 - Aktivace vnitropodnikových služeb
623 - Aktiva dlouhodobého nehmotného majetku
624 - Aktivace dlouhodobého hmotného majetku

64 - Jiné provozní výnosy

640 - Jiné provozní výnosy
641 - Tržby z prodeje dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku

642 - Tržby z prodeje materiálu
644 - Smluvní pokuty a úroky z prodlení
646 - Výnosy z odepsaných pohledávek
648 - Ostatní provozní výnosy

66 - Finanční výnosy

661 - Tržby z prodeje cenných papírů a podílů
662 - Úroky
663 - Kurzové zisky
664 - Výnosy z přecenění cenných papírů
665 - Výnosy z dlouhodobého finančního majetku
666 - Výnosy z krátkodobého finančního majetku
667 - Výnosy z derivátových operací
668 - Ostatní finanční výnosy

68 - Mimořádné výnosy

681 - Výnosy ze změny metody
688 - Ostatní mimořádné výnosy

69 - Převodové účty

697 - Převod provozních výnosů
698 - Převod finančních výnosů

Účtová třída 7 - Závěrkové a podrozvahové účty

70 - Účty rozvahné

701 - Počáteční účet rozvahný
702 - Konečný účet rozvahný

71 - Účet zisku a ztrát

710 - Účet zisku a ztrát

Účtová třída 8-Vnitropodnikové účetnictví

Příloha 4: Seznam platných Mezinárodních účetních standardů IAS

IAS 1	Sestavování a zveřejňování účetní závěrky
IAS 2	Zásoby
IAS 7	Výkazy peněžních toků
IAS 8	Účetní pravidla, změny v účetních odhadech a chyby
IAS 10	Události po rozvahovém dni
IAS 11	Stavební smlouvy
IAS 12	Daně ze zisku
IAS 14	Vykazování podle segmentů
IAS 16	Pozemky, budovy a zařízení
IAS 17	Leasingy
IAS 18	Výnosy
IAS 19	Zaměstnanecké požitky
IAS 20	Vykazování státních dotací a zveřejňování státní podpory
IAS 21	Dopady změn směnných kurzů cizích měn
IAS 23	Výpůjční náklady
IAS 24	Zveřejnění spřízněných stran
IAS 26	Penzijní plány
IAS 27	Konsolidovaná účetní závěrka a investice do dceřiných podniků
IAS 28	Investice do přidružených podniků
IAS 29	Vykazování v hyperinflačních ekonomikách
IAS 30	Zveřejnění v účetních závěrkách bank a obdobných finančních institucí
IAS 31	Vykazování účasti ve společných podnicích
IAS 32	Finanční nástroje: zveřejňování a interpretace
IAS 33	Zisk na akcii
IAS 34	Mezitímní účetní výkaznictví
IAS 36	Snížení hodnoty aktiv
IAS 37	Rezervy, podmíněná aktiva a podmíněné závazky
IAS 38	Nehmotná aktiva
IAS 39	Finanční nástroje: účtování a oceňování
IAS 40	Investice do nemovitostí
IAS 41	Zemědělství

Příloha 5: Seznam platných Mezinárodních standardů finančního výkaznictví
IFRS

IFRS 1	První aplikace mezinárodních standardů finančního výkaznictví
IFRS 2	Úhrada akciemi
IFRS 3	Podnikové kombinace
IFRS 4	Pojišťovací smlouvy
IFRS 5	Dlouhodobá aktiva držená za účelem prodeje a ukončované činnosti
IFRS 6	Průzkum a hodnocení minerálních nalezišť
IFRS 7	Finanční nástroje
IFRS 8	Provozní segmenty

Příloha 6: Rozhodovací diagram pro tvorbu rezerv

